

Berita JMM

Newsletter of the Department of Museums Malaysia

JABATAN MUZIUM MALAYSIA

KEMENTERIAN PELANCONGAN,
SENI & BUDAYA

BERITA JMM JILID 31 ■ BIL.2/2020 ■ MEI - OGOS | ISSN 2231-8321

MENARIK DI DALAM

LAWATAN YB MENTERI MOTAC DAN ROMBONGAN
KE MUZIUM DIRAJA SEMPENA MENYEMARAKKAN
INDUSTRI PELANCONGAN DOMESTIK

Lidah Pengarang

Memasuki suku kedua tahun 2020, pelbagai kejutan dan cabaran menimpa negara kita sama ada dari dalam atau luar negara. Perubahan kepimpinan kerajaan menyaksikan transformasi lanskap politik semasa dan memerlukan pengubahsuaian dalam pentadbiran negara berkaitan pengurusan kewangan, pembangunan fizikal dan sosio-budaya.

Namun, apa yang lebih memberi impak kepada negara tercinta ini adalah akibat penularan wabak penyakit yang digelar ‘Corona Virus 2019’ atau lebih dikenali sebagai ‘COVID-19’. Sebagai sebuah agensi yang berteraskan pelancongan pendidikan, muzium juga tidak terlepas dan turut terkesan oleh penularan wabak ini.

Justeru, bagi merealisasikan kelangsungan peranannya, JMM turut memberi ruang sama ada secara maya mahupun secara fizikal tanpa mengenepikan SOP yang telah ditetapkan oleh kerajaan. Pelbagai program atas talian dilakukan dan telah mendapat reaksi yang amat baik sekali daripada masyarakat umum terutamanya peminat-peminat muzium.

Akhir kata, muzium sebagai penyimpan khazanah dan budaya negara zaman-berzaman perlu melakukan anjakan paradigma selaras dengan kepesatan teknologi yang serba canggih sekarang ini. Senario ini secara tidak langsung akan terus mengekalkan martabat muzium sebagai institusi yang relevan kepada masyarakat dan negara.

Muzium Kita Tamadun Kita

Mohd Azmi bin Mohd Yusof

Timbalan Ketua Pengarah (Permuziuman)
Jabatan Muzium Malaysia

Editorial

PENASIHAT

Datuk Kamarul Baharin bin A.Kasim

KETUA EDITOR

Mohd Azmi bin Mohd Yusof

EDITOR

Mohd Khairill bin Jemangin
Mokhtar bin Tamby Ahmad

PENYELARAS

Nor Hasni binti Che Hassan
Hamidah binti Mohd Tahir
Roseanida binti Abdul Kadir

FOTOGRAFI

Unit Sumber Media

EDARAN

Unit Perpustakaan

DITERBITKAN OLEH

Jabatan Muzium Malaysia

Jalan Damansara
50566 Kuala Lumpur
Tel : (+603) 2267 1000, (+603) 2282 6255
Faks: (+603) 2282 6434
<http://www.jmm.gov.my>

DICETAK OLEH

Sepantas Kurnia (M) Sdn Bhd

Berita JMM diterbitkan 4 bulan sekali.
Buletin ini boleh dimuat turun daripada
laman web JMM.

RASIONAL GAMBAR MUKA DEPAN
Lawatan YB Menteri MOTAC dan
rombongan ke Muzium Diraja
Sempena Menyemarakkan Industri
Pelancongan Domestik

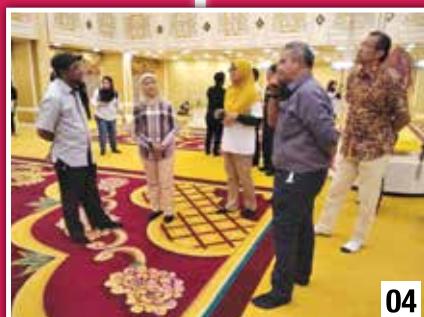
KANDUNGAN

JILID 31 / BIL.2 / 2020 MEI - OGOS

Lawatan YB Menteri MOTAC dan rombongan ke Muzium Diraja sempena menyemarakkan industri pelancongan domestik	04	Program Bicara Pendidik: Peranan Raja-raja Melayu dalam Gubalan Perlembagaan 1957	15
Lawatan YB menteri MOTAC ke Muzium Kota Kayang	05	Berita bergambar	16
Lawatan YB Dato' Sri Hajah Nancy Haji Shukri, Menteri Pelancongan, Seni Dan Budaya Malaysia ke Muzium Lukut	06	Program promosi muzium-muzium di Wilayah Persekutuan Labuan	18
Pameran Malaysia Muhibah	07	Program "Merdeka Community Bonding" bersama RTM dalam slot Selamat Pagi Malaysia	19
Bicara Kurator Siri 1 : Sejarah Taksidermi Di Muzium Negara	08	Sejarah Kota Kuala Kedah	20
Bicara Kurator Siri 2: Mengenali Seni Sulaman Tradisional Melayu : Selindang Kelingkan Bersadur Emas	09	Menjejaki Sejarah "Edwardes Town" Labuan	22
Bicara Kurator Siri 4: Identiti Seni Rupa Melayu dan Baba Nyonya dalam Perhiasan Pending	10	Budaya "Housekeeping" di muzium	24
Program Bicara Galeri Kegemilangan Istana Kesultanan Melayu; Tapak & Warisan Silam	11	Istana Jahar	25
Program lawatan penilaian pematuhan amalan terbaik pengendalian produk pelancongan di Muzium Perak pasca COVID-19	12	Langkah Pencegahan COVID 19 Di Tempat Kerja: Norma Baharu	26
Khidmat nasihat Penubuhan Muzium Kopi di Perak	13	Lawatan kerja ahli Majlis Bersama Jabatan, Jabatan Muzium Malaysia (MBJ JMM) ke muzium-muzium di Wilayah Persekutuan Labuan	28
Norma baharu : Kaedah pembelajaran efektif di dalam talian	14	Sumbangan ikhlas beras WARIS Jabatan Muzium Malaysia 2020	29
		SOP pembukaan semula muzium-muzium di bawah pentadbiran JMM	30
		Poster COVID -19	31

22

04

07

20

13

LAWATAN YB MENTERI MOTAC DAN ROMBONGAN KE MUZIUM DIRAJA SEMPENA MENYEMARAKKAN INDUSTRI PELANCONGAN DOMESTIK

Oleh: Arzmi bin Dulang, Muzium Diraja

Pada 18 Julai 2020, ketibaan rombongan YB Dato' Sri Hajah Nancy Haji Shukri telah disambut oleh Datuk Kamarul Baharin bin A. Kasim, Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia serta pegawai-pegawai kanan Jabatan Muzium Malaysia. Turut mengiringi lawatan YB Menteri adalah YBhg. Dato' Nor Hisham bin Ahmad, Datuk Bandar Kuala Lumpur serta YBhg. Dato' Dr. Noor Zari bin Hamat, Ketua Setiausaha Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya bersama barisan pengurusan tertinggi kementerian. Rombongan YB Menteri MOTAC telah dibawa melawat dan meninjau ruang galeri pameran dan Balairong Seri Istana Negara Lama yang menempatkan kediaman rasmi Seri Paduka Baginda Yang Di-Pertuan Agong dan Seri Paduka Baginda Raja Permaisuri Agong sejak tahun 1957. Taklimat kepada para tetamu telah disampaikan oleh Puan Miti Fateema Sherzeella binti Mohd Yusoff selaku Pengarah Muzium Diraja.

Langkah kerajaan menguatkuasakan Perintah Kawalan Pergerakan akibat penularan pandemik Covid-19 telah menjelaskan sektor pelancongan negara. Justeru itu, YB Dato' Sri Hajah Nancy Haji Shukri, Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya telah mengadakan siri lawatan ke tempat-tempat pelancongan di seluruh negara sebagai usaha kementerian membantu pihak industri dengan menyebarluaskan promosi produk-produk pelancongan domestik di samping menggalakkan kempen Cuti-Cuti Malaysia untuk menyokong industri pelancongan tempatan. Menerusi kempen semarak industri pelancongan domestik, rakyat diseru untuk mengambil peluang merancakkan semula industri pelancongan, seni, budaya dan warisan negara dengan berkunjung dan meneroka keunikan produk-produk pelancongan yang ada termasuklah muzium, keindahan alam semulajadi dan hasil kraftangan.

Mengakhiri lawatan, YB Menteri MOTAC mengambil kesempatan untuk mengadakan sidang media yang menekankan komitmen MOTAC untuk meneruskan usaha ke arah menyemarakkan industri pelancongan domestik Malaysia

LAWATAN YB MENTERI MOTAC KE MUZIUM KOTA KAYANG

Oleh: Nurul Azlida binti Ghozali, Muzium Kota Kayang

Pada 10 Julai 2020, Muzium Kota Kayang (MKK) telah menerima kunjungan rasmi YB Dato' Sri Hajah Nancy Haji Shukri, Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia (MOTAC) sempena Lawatan Lestari Semarak Pelancongan Domestik Negeri Perlis 2020. Turut bersama dalam lawatan tersebut adalah Timbalan Menteri MOTAC, YB Datuk Dr. Jeffrey G. Kitingan, Ketua Setiausaha MOTAC, YBhg. Dato' Dr. Noor Zari bin Hamat, Timbalan Ketua Setiausaha (Pelancongan) MOTAC, YBrs. Encik Mohd Zamri bin Mat Zain dan Timbalan Ketua Setiausaha (Kebudayaan) MOTAC, Cik Saraya binti Arbi serta pegawai pengiring dari MOTAC. Kunjungan YB Menteri telah disambut oleh Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia (JMM), Datuk Kamarul Baharin bin A. Kasim, Pengarah MKK, Puan Raja Suriaty binti Raja Ahmed, kakitangan MKK dan pegawai dari ibu pejabat JMM. Tujuan lawatan adalah untuk mengenalpasti produk pelancongan domestik di negeri Perlis yang sesuai dikunjungi pelancong serta boleh dipromosikan di peringkat negara dan antarabangsa.

Semasa lawatan tersebut, YB Menteri, telah diberikan taklimat mengenai sejarah MKK dan dibawa melawat ke galeri MKK mengikut SOP yang ditetapkan dan norma baharu lawatan ke muzium. Bagi memeriahkan sesi lawatan, beliau telah dibawa melihat pameran peragaan baju kebaya Perlis dan melihat sendiri demonstrasi membuat kuih tradisional Dangai oleh KEMAS. Sesi lawatan diteruskan dengan demonstrasi kerja-kerja konservasi barang tembaga yang dipamerkan di dalam galeri oleh Bahagian Pengurusan Konservasi, JMM. YB Menteri juga dibawa melawat ke Makam Al-Marhum Kayang yang terletak bersebelahan dengan galeri MKK. Acara kemuncak adalah simbolik perasmian di mana YB Menteri menimba air dari perigi dan memberi makan ikan-ikan dalam tasik yang terletak di sebelah belakang galeri sebelum diakhiri dengan penyampaian cenderamata antara pihak JMM dengan tetamu kehormat yang hadir.

Adalah diharapkan kunjungan rasmi ini akan dapat mempromosikan Muzium Kota Kayang sebagai salah satu produk pelancongan terpenting di negeri Perlis dan wajib dikunjungi oleh pelawat terutama selepas pasca Covid-19 dan Perintah Kawalan Pengerahan (PKP).

Lawatan YB DATO' SRI HAJAH NANCY HAJI SHUKRI

MENTERI PELANCONGAN, SENI DAN BUDAYA MALAYSIA KE MUZIUM LUKUT

Oleh : Kadir Bashah bin A.M Haja Mohaideen , Muzium Lukut

Pada tanggal 6 Jun 2020, Muzium Lukut telah menerima kunjungan oleh YB Dato' Sri Haja Nancy Haji Shukri, Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia. Hadir bersama ialah Ketua Setiausaha Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya, YBhg. Dato' Dr. Noor Zari Bin Hamat, Timbalan Ketua Setiausaha (Pelancongan), YBrs. Encik Mohd Zamri bin Mat Zain, Timbalan Ketua Setiausaha (Kebudayaan), Cik Saraya binti Arbi, ketua dan wakil agensi-agensi dibawah Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia Negeri Sembilan.

YBrs. Encik Mohd Azmi bin Mohd Yusof, Timbalan Ketua Pengarah (Permuзuman) telah mewakili Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia, untuk meraikan kehadiran rombongan lawatan. Encik Peterson Augustine Jadan selaku Ketua Muzium Lukut telah memberikan penjelasan lanjut kepada YB Menteri berkenaan SOP norma baharu yang disediakan oleh Muzium Lukut kepada para pelawat selaras dengan saranan dan panduan yang ditetapkan Majlis Keselamatan Negara (MKN) dan Kementerian

Kesihatan Malaysia (KKM).

Program diteruskan dengan lawatan YB Menteri ke galeri pameran diiringi oleh Encik Mohd Azmi bin Mohd Yusof dan dif-dif rombongan yang lain. YB Menteri didedahkan dengan proses pendaftaran pelawat ke galeri pameran mengikut SOP yang disediakan dan beliau berpuas hati dengan persiapan yang dilakukan Muzium Lukut yang bakal menerima pelawat dalam tempoh Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP).

YB Menteri kemudiannya diberikan taklimat oleh Ketua Muzium Lukut berkenaan penubuhan Muzium Lukut dan latarbelakang sejarah pembinaan Kota Lukut dan perlombongan bijih timah di daerah Lukut dibawah pemerintahan Raja Jumaat yang mendukung kuasa daripada kerajaan Selangor pada abad ke-19 sehingga diserahkan kepada kerajaan Sungai Ujong yang kini dikenali sebagai Negeri Sembilan. Usai sahaja taklimat di galeri, program diteruskan dengan pemberian cenderahati kepada YB Menteri oleh Encik Mohd Azmi bin Mohd Yusof dan seterusnya

rombongan dihidangkan kudapan ringan yang disediakan oleh tuan rumah.

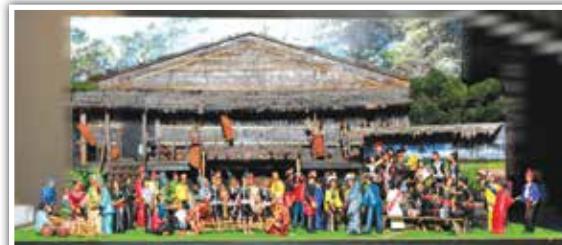
Lawatan oleh YB Menteri ini merupakan sebahagian daripada program menyemarakkan semula industri pelancongan, seni dan budaya negara di Negeri Sembilan yang diinisiatifkan oleh Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia. Ia juga bertujuan bagi memastikan produk-produk pelancongan telah kembali bersedia untuk merancakkan ekonomi pelancongan setempat selaras dengan fasa penjanaan semula ekonomi negara dan tiada lagi sekatan rentas negeri dengan mematuhi sepenuhnya dengan SOP norma baharu yang disediakan oleh majlis Keselamatan Negara (MKN) dan Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM). Namun demikian, penggiat industri pelancongan disarankan perlu menjalankan aktiviti dengan penuh rasa tanggungjawab dengan sentiasa mengamalkan norma baharu selaras SOP yang disediakan agar dapat memastikan wabak COVID-19 kekal terkawal.

PAMERAN MALAYSIA MUHIBAH

Oleh: Muhammad Azam bin Adnan, Muzium Negara

Selaras dengan pembukaan semula muzium-muzium di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia pasca Perintah Kawalan Pergerakan pada 16 Jun 2020, Muzium Negara telah mengadakan pameran Malaysia Muhibah bermula 16 Jun 2020 hingga 31 Julai 2020 di ruang Dewan Tengah, Muzium Negara. Sebanyak 12 diorama yang mempamerkan koleksi miniatur yang diperbuat daripada doh meliputi pelbagai etnik dan budaya dari setiap negeri-negeri Malaysia dipamerkan di atas binaan panel berbentuk peta Malaysia. Pameran ini agak istimewa kerana buat julung kalinya kepelbagaian budaya dan cara hidup masyarakat Malaysia yang harmoni dapat digambarkan melalui himpunan koleksi miniatur dalam bentuk diorama yang menarik. Antara diorama yang menarik perhatian adalah upacara perkahwinan masyarakat Baba dan Nyonya di Melaka, kehidupan masyarakat Sarawak di rumah panjang serta persembahan gamelan oleh masyarakat kaum Melayu di Kelantan dan Terengganu. Selain itu, pameran ini juga disokong dengan 30 unit koleksi budaya dari Jabatan Muzium Malaysia yang terdiri daripada pelbagai etnik seperti wau bulan, tepak sireh, sugu tinggi, terabai dan patung seni ukiran kayu Orang Asli. Pameran ini juga adalah anjuran bersama Muzium Negara dan syarikat WCO Holdings Sdn. Bhd sebagai satu bentuk kerjasama pintar di antara agensi kerajaan dan swasta.

Upacara pembukaan Muzium Negara dan perasmian pameran Malaysia Muhibah pada 16 Jun 2020 juga telah disempurnakan oleh Datuk Dr Jeffrey Kitingan, Timbalan Menteri Pelancongan Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia (MOTAC) diiringi oleh Cik Saraya Arbi, Timbalan Ketua Setiausaha Kebudayaan MOTAC. Majlis juga dimeriahkan lagi dengan kehadiran Datuk Kamarul Baharin bin A. Kasim, Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia dan Encik Zamrul Amri bin Zakaria, Pengarah Muzium Negara, pegawai-pegawai kanan dan kakitangan Jabatan Muzium Malaysia serta media tempatan.

Oleh : Juliyyana binti Othman, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Bicara Kurator telah membuka tirai bagi sesi tahun 2020 dengan pembentangan oleh Encik Mohd Khairill bin Jemangin, Timbalan Pengarah, Muzium Alam Semula Jadi pada 2 Julai 2020. Bicara Kurator siri 1 ini telah dilangsungkan secara maya melalui aplikasi *Skype For Business* memandangkan negara masih lagi berada dalam fasa Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP). Program Bicara Kurator merupakan salah satu wadah untuk pegawai dan kakitangan Jabatan Muzium Malaysia membentangkan hasil penyelidikan, kepakaran dan pengalaman mereka yang berkaitan dengan sejarah, kebudayaan serta alam semula jadi. Sesi Bicara Kurator ini diharap dapat dimanfaatkan oleh kakitangan muzium dan mereka yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam bidang permuziuman.

Bicara Kurator siri 1 dengan tajuk Sejarah Taksidermi di Muzium Negara telah mendapat sambutan yang menggalakkan daripada peserta. Pembentang telah menerangkan tentang sejarah bidang taksidermi di Muzium Negara bermula dengan pembukaan Balai Ilmu Kejadian. Balai Ilmu Kejadian dibina untuk memperkenalkan kepada orang ramai tentang khazanah pelbagai hidupan flora dan fauna yang terdapat di negara ini. Pelbagai jenis tumbuh-tumbuhan, mamalia, reptilia, burung-burung, serangga dan berbagai jenis ikan yang terdapat di negara telah diawet dan dipamerkan di Balai Ilmu Kejadian, Muzium Negara. Balai Ilmu Kejadian ini turut dihiasi dengan daun-daun tiruan, batang-batang kayu dan lukisan untuk menyerlahkan habitat kehidupan pelbagai bahan pameran di balai ini. Dengan pembukaan Balai Ilmu Kejadian di Muzium Negara, berbagai koleksi tumbuh-tumbuhan dan haiwan yang terdapat di negara ini dapat dipertontonkan kepada para pengunjung. Diorama pertama di balai Ilmu Kejadian Muzium Negara adalah diorama yang bertajuk “*Argus Pheasant Dancing Ground*”. Pada ketika itu bahan-bahan spesimen dikumpul melalui kembara nekad atau kerja lapangan oleh kakitangan Bahagian Ilmu Kejadian, Muzium Negara. Selain daripada itu, lukisan dinding diorama Galeri Ilmu Kejadian juga dihasilkan sendiri oleh pelukis sejarah kejadian. Diorama dasar laut tajaan Shell (M) Sdn. Bhd. juga merupakan antara tarikan utama pameran Muzium Negara ketika itu.

Sebagai bahagian yang bertanggungjawab terhadap Galeri Ilmu Kejadian, kakitangan bahagian ini juga mempunyai kemahiran membuat replika haiwan. Latihan dan kursus yang berterusan sentiasa menjadi amalan bagi kakitangan dan pegawai di Bahagian Ilmu Kejadian untuk memastikan kemahiran dan kepakaran dapat dipertingkatkan. Selari dengan masa yang bergerak, bahagian ini juga turut mengalami perubahan daripada Bahagian Ilmu Kejadian di Muzium Negara pada tahun 1963 kemudian Bahagian Ilmu Kejadian, Jabatan Muzium pada tahun 1974, Unit Ilmu Kejadian, Jabatan Muzium dan Antikuiti pada tahun 1993 dan akhirnya menjadi sebuah muzium pada tahun 2006 iaitu Muzium Alam Semulajadi di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia sehingga kini. Dengan berkembangnya sebuah galeri ke sebuah muzium, kakitangan dan pegawai di bahagian ini terus diberikan latihan yang berterusan di dalam dan di luar negara bagi memastikan peningkatan kepakaran yang boleh disampaikan kepada kakitangan muzium yang lain, pelajar sekolah, pelajar institusi tinggi serta orang ramai yang berminat untuk mendalami bidang ini.

Melalui perkongsian ilmu ini dapatlah dirumuskan bahawa Taksidermi adalah salah satu bidang kepakaran muzium sejak 57 tahun lalu serta masih relevan sehingga kini dan yang lebih menarik ialah Muzium Alam Semula Jadi, Jabatan Muzium Malaysia masih lagi menjadi satu-satunya muzium jabatan kerajaan persekutuan yang masih mempunyai kakitangan yang berkemahiran dalam bidang taksidermi. Semoga dengan perkongsian ilmu daripada Encik Mohd Khairill bin Jemangin ini sedikit sebanyak dapat memupuk semangat di kalangan kakitangan muzium masa kini untuk terus berusaha menjadikan muzium sebuah institusi yang disegani.

Bicara Kurator Siri 2

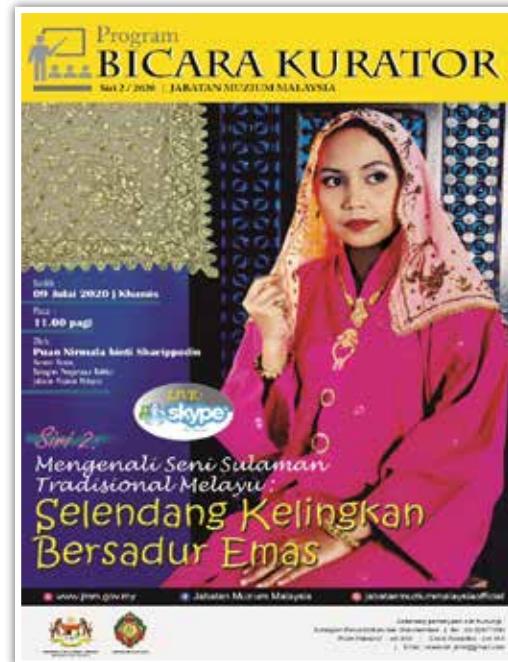
MENGENALI SENI SULAMAN TRADISIONAL MELAYU: SELENDANG KELINGKAN BERSADUR EMAS

Oleh : Maisaraf binti Marman, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Pada 9 Julai 2020 (Khamis), Program Bicara Kurator Siri 2 secara atas talian (online) diteruskan lagi dengan menggunakan aplikasi SKYPE for business. Pada tahun ini Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi menganjurkan Program Bicara Kurator dengan kebiasaan norma baharu kesan daripada pandemik COVID19 dengan mengambil kira penjarakan fizikal (*physical distancing*) serta mengikut SOP yang telah disarankan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan Majlis Keselamatan Negara (MKN).

Puan Nirmala binti Sharipuddin, Kurator Kanan dari Bahagian Pengurusan Koleksi telah membentangkan tajuk Selendang Kelingkan Bersadur Emas pada siri kedua ini. Beliau telah menerangkan tentang sejarah, kaedah pembuatan, material, ciri-ciri dan justifikasi taburan sulaman selendang kelingkan. Menurutnya sulaman tangan menggunakan benang logam bersadur emas atau perak ini mempunyai kaitan antara negara seperti Malaysia, Indonesia, Singapura, Brunei, India, Mesir dan Turki. Sesi program bicara yang berlangsung selama hampir 2 jam ini bermula pada jam 11.00 pagi yang telah mendapat sambutan yang baik daripada semua peserta. Paparan video dan slaid pembentangan juga dapat dipancarkan dengan baik dan diselaraskan dengan lancar. Seramai lebih 100 orang peserta yang terdiri daripada kakitangan JMM, dan agensi luar turut menyertai Program Bicara Kurator kali ini.

Program ini juga secara tidak langsung dapat mengasah kecekapan kakitangan JMM untuk mendekatkan diri dengan dunia teknologi alam maya yang lebih mudah dicapai tanpa sempadan walau berbeza lokasi serta peralatan teknologi. Ia dilihat lebih memberi kebaikan pada sesebuah organisasi sekiranya digunakan pada tujuan yang betul. Oleh yang demikian, aplikasi teknologi maklumat terkini memang amat praktikal dan banyak membantu dalam kelancaran aktiviti dunia permuziuman semasa dan diharap Jabatan Muzium Malaysia juga akan turut sama selari dengan kepesatan teknologi semasa dan terus menjadi jabatan yang dinamik.

Identiti Seni Rupa Melayu dan Baba Nyonya dalam Perhiasan Pending

Oleh: Hamidah binti Mohd Tahir, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

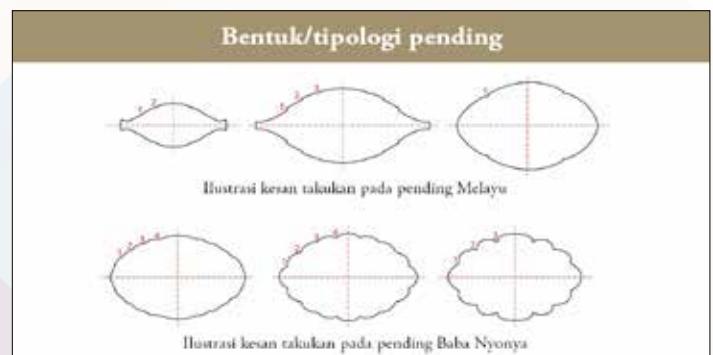
Program Bicara Kurator merupakan satu platform yang digunakan sebagai medan perkongsian bagi penyebaran ilmu dan maklumat bersama warga Jabatan Muzium Malaysia. Program Bicara Kurator kali ini diteruskan secara talian dengan menggunakan aplikasi *SKYPE for business* sama seperti siri-siri yang lepas selaras dengan pematuhan SOP yang telah ditetapkan oleh pihak kerajaan. Perkongsian yang boleh disifatkan agak santai ini juga telah mendapat perhatian ramai peserta untuk menyertainya terutamanya di kalangan kakitangan JMM. Melalui program ini juga para peserta boleh berinteraksi dengan pembentang secara langsung dan bertanyakan soalan yang berkaitan dengan topik yang dibentangkan.

Bicara Kurator siri 4 ini telah dibentangkan oleh Cik Hayati binti Mohamed Zawawi, Kurator, Muzium Negara yang telah diadakan pada 19 Ogos 2020. Identiti Seni Rupa Melayu dan Baba Nyonya dalam Perhiasan Pending merupakan tajuk yang dibentangkan pada kali ini. Semasa program ini berlangsung beberapa perkara berkaitan tajuk pembentangan telah dikupas diantaranya berkaitan dengan definisi pending itu sendiri. Menurut Kamus Dewan, pending bermaksud sejenis perhiasan yang diperbuat daripada emas, perak, tembaga, suasa atau kayu yang dipakai di dada atau pinggang. Perhiasan diri ini juga telah dikategorikan sebagai perhiasan pinggang yang digunakan pada tubuh manusia dan berfungsi sebagai pengukuh ikatan kain sarung atau sampin.

Terdapat perbezaan berkaitan perihal pemakaian di antara pending Melayu dan pending Baba Nyonya. Sejarah juga menunjukkan bahawa pemakaian pending dalam masyarakat Melayu adalah bermula di istana dan dipakai oleh sultan serta kerabat diraja. Manakala, pending Baba Nyonya pula merupakan salah satu barang kemas yang dipakai secara harian oleh golongan Nyonya dalam upacara-upacara tertentu seperti perkahwinan atau sambutan hari lahir. Golongan Baba juga turut menggayakan pending sebagai aksesori pada pakaian mereka.

Seni rupa pending terdiri daripada reka bentuk, ukuran, bahan, motif dan teknik pertukangan dalam bentuk tiga dimensi yang mempunyai ketebalan, panjang dan lebar. Pending Melayu terdiri daripada lima struktur manakala pending Baba Nyonya pula mempunyai tiga struktur. Kedua-duanya mempunyai struktur asas yang sama iaitu bahagian mata punca, bahagian kepala pending dan bahagian badan pending. Dua struktur iaitu bahagian bingkai luar dan bahagian bingkai dalam hanya dijumpai pada pending Melayu sahaja. Susunan motif dan corak juga perlu mengikut ruang yang dibahagikan yang berfungsi sebagai sempadan mengikut bentuk pending itu sendiri. Bentuk atau tipologi pending terdapat dalam empat jenis iaitu bujur lancip, bujur berhujung pepat, bulat dan segi empat panjang.

Identiti sesebuah pending dapat dikenalpasti berdasarkan motif

yang membentuk corak pada permukaan pending tersebut. Motif yang ditonjolkan dalam pending Melayu lebih kepada motif flora, kosmos, kaligrafi dan geometri. Manakala motif yang digunakan pada pending Baba Nyonya pula ialah motif flora, fauna, figura, hidupan laut dan tiga kumpulan lambang simbol dekoratif. Motif yang digunakan juga merupakan ciri terpenting untuk mengenal pasti perbezaan yang terdapat pada koleksi pending Melayu dan Baba Nyonya.

Hasil dari pengamatan semasa sesi perkongsian ilmu ini dapatlah dirumuskan bahawa pending Melayu dan pending Baba Nyonya mempunyai identiti tersendiri tetapi tetap mempunyai persamaan dalam beberapa sudut termasuk penggunaan, teknik pertukangan serta penggunaan motif. Oleh yang demikian, ilmu berkaitan pending ini perlulah disebarluaskan dengan meluas agar generasi baru dapat menghargai tentang keunikannya.

PROGRAM BICARA GALERI 'KEGEMILANGAN ISTANA KESULTANAN MELAYU: TAPAK & WARISAN SILAM'

Oleh: Syahrizul Amin bin Ahmad, Muzium Diraja

Program Bicara Galeri ini merupakan siri ke-2 bagi tahun 2020 dilaksanakan dalam keadaan Muzium Diraja mengadaptasi norma baharu yang disarankan oleh pihak Kerajaan Malaysia. Program ini dibuat secara langsung menggunakan media sosial (*Facebook*) sebagai medium perantara antara pembentang dan penonton.

Pembentang jemputan untuk program pada kali ini ialah Sr. Dr. Ismail bin Ma'arof yang merupakan Pensyarah Kanan, Pusat Pengajian Sains Ukur dan Geomatik, Fakulti Senibina Perancangan dan Ukur, UiTM Cawangan Perlis. Sr. Dr. Ismail bin Ma'arof telah dipilih pada kali ini berikutan beliau mempunyai pengalaman yang luas dalam penyelidikan berkaitan tapak-tapak yang pernah dijadikan istana dan kota-kota pada zaman dahulu.

Sr. Dr. Ismail cuba membawa penonton untuk menyalusuri beberapa negeri yang mempunyai kota-kota lama hasil dari kajian yang dilakukan. Antaranya Perlis yang mempunyai 3 kota, Kedah mempunyai 25 kota, Perak mempunyai 22 kota, Johor mempunyai 12 kota, Kelantan mempunyai 7 kota, Terengganu mempunyai 5 kota, Pahang mempunyai 2 kota, Melaka mempunyai 2 kota, Negeri Sembilan mempunyai 2 kota dan Selangor/Kuala Lumpur mempunyai 4 kota. Kota-kota lama ini ada yang masih mempunyai struktur yang masih boleh dilihat. Manakala ada yang hanya tinggal tapak dan terdapat yang masih tidak dapat dikesan langsung, hanya diketahui kewujudannya menerusi nama yang bermain di bibir masyarakat setempat.

Beberapa faktor yang dikenal pasti menyebabkan kota-kota ini telah tiada mahupun rosak adalah disebabkan kebanyakan istana lama ini dibina daripada kayu, menggunakan kemahiran tukang kayu tempatan dengan teknologi penyusunan dan didirikan tanpa menggunakan paku. Kota-kota ini selalunya tidak akan kekal terlalu lama di sesuatu tempat. Umpamanya apabila menghadapi serangan ataupun ingin mengubah lokasi pemerintahan.

Istimewanya kaedah pembuatan istana ini adalah apabila ketetapan dibuat sebeginu rupa, istana yang dibuat tanpa paku ini boleh dibuka dan dipindahkan ke kawasan yang lebih strategik. Ini menyumbang kepada antara faktor yang menyebabkan sukar untuk menemui kesan tinggalan istana mahupun kotanya.

Seiring perkembangan teknologi masa kini seperti *google earth*, fotogrametri, dan sebagainya, tapak kota dan struktur bangunan istana itu akan dapat direkod dan didokumentasikan untuk rujukan sekiranya struktur bangunan tersebut telah musnah.

Program Bicara Galeri yang berlangsung selama sejam ini telah mendapat reaksi yang positif dari kalangan pelayar dan mencadangkan agar program seumpama ini perlu diperluas dan diperbanyak. Ini menunjukkan program sebegini perlu diteruskan dari masa ke masa dengan mengetengahkan tajuk yang pelbagai.

PROGRAM LAWATAN PENILAIAN PEMATUHAN AMALAN TERBAIK PENGENDALIAN PRODUK PELANCONGAN DI MUZIUM PERAK PASCA COVID-19

Oleh : Zairul Hida binti Hamdan, Muzium Perak

Pada 22 Julai 2020 (Rabu), Muzium Perak telah menerima lawatan Inspektorat dari pejabat Tourism Perak bersama Badan Bukan Kerajaan (NGO) bagi melaksanakan Penilaian Garis Panduan Pematuhan Amalan Baik Pengendalian Produk Pelancongan di negeri Perak Pasca COVID-19. Lawatan tersebut melibatkan tiga orang pegawai daripada Tourism Perak dan seorang daripada Badan Bukan Kerajaan (NGO) yang diketuai oleh Ketua Pegawai Eksekutif Tourism Perak iaitu Puan Nurmalis binti Musa. Objektif utama program ini adalah untuk memastikan elemen penting di dalam *Standard Operating Procedure (SOP)* oleh Majlis Keselamatan Negara (MKN) dipatuhi dan secara tidak langsung dapat meningkatkan keyakinan pelancong untuk berkunjung ke negeri Perak. Pihak lawatan Inspektorat ini telah disambut dan diiringi oleh Puan Zarinah Binti Sarifan,

Pengarah Muzium Perak dan beberapa orang kakitangan Muzium Perak. Mereka telah dibawa melawat ke galeri pameran tetap dan pameran sementara iaitu Pameran Cutam: Keunikan Kesenian Silam.

Pada akhir lawatan Inspektorat tersebut, pihak Tourism Negeri Perak telah berpuashati dengan pematuhan SOP yang telah dilaksanakan. Muzium Perak telah menerima sijil pengesahan kerana telah mematuhi Garis Panduan *Standard Operating Procedure (SOP)* dan penyampaian sijil telah disempurnakan oleh Presiden Persatuan Pelancongan Negeri Perak, Datuk Mohd Odzman Bin Abdul Kadir di Zoo Taiping kepada Encik Sahabudin Bin Md Isa bagi pihak Pengarah Muzium Perak.

Khidmat Nasihat

PENUBUHAN MUZIUM KOPI DI PERAK

Oleh: Zairul Hida binti Hamdan, Muzium Perak

Jabatan Muzium Malaysia telah menerima permohonan daripada Syarikat Kopi Antong, Taiping untuk menubuhkan sebuah Muzium berdasarkan kopi. Pihak Muzium Perak telah menerima arahan untuk memberikan khidmat nasihat penubuhan muzium tersebut daripada ibu pejabat. Sehubungan dengan itu, satu lawatan dan sesi perbincangan telah diadakan pada 9 Julai 2020 antara pihak Muzium Perak dan pihak syarikat yang dihadiri Ketua Pegawai Eksekutif Aun Tong Sdn. Bhd, YBhg. Prof. Dato' Dr. Thian Boon Chung.

Kilang Kopi Antong juga merupakan kilang kopi tertua di negara ini yang telah memulakan operasi semenjak tahun 1933. Kilang ini terletak di kawasan Aulong, Taiping turut dibuka untuk lawatan orang awam tanpa mengenakan sebarang bayaran. Kilang Kopi Antong merupakan perniagaan warisan yang kini telah melalui tiga generasi dan menjadi antara pelopor kilang kopi yang pernah wujud di negara ini. Kini kilang kopi ini diuruskan oleh YBhg Prof. Dato' Dr. Thian Boon Chung juga telah memperolehi beberapa pengiktirafan dan juga anugerah seperti National Record "THE MALAYSIA BOOK OF RECORD", Golden Book of World Record "OLDEST CHARCOAL ROASTED COFFEE MILL", HACCP, GMP dan juga status halal.

Dalam perbincangan tersebut, pihak Muzium Perak telah menyarankan supaya pihak syarikat menyediakan proposal yang lengkap mengenai cadangan penubuhan Muzium Kopi untuk diangkat kepada pengurusan tertinggi atau panel penilaian. Ia bertujuan untuk memastikan objektif dan misi penubuhan selari dengan konsep penubuhan sesebuah muzium sebagaimana yang digariskan dalam Akta Muzium yang kini di peringkat semakan terakhir.

Norma Baharu :

KAEDAH PEMBELAJARAN EFEKTIF ATAS TALIAN

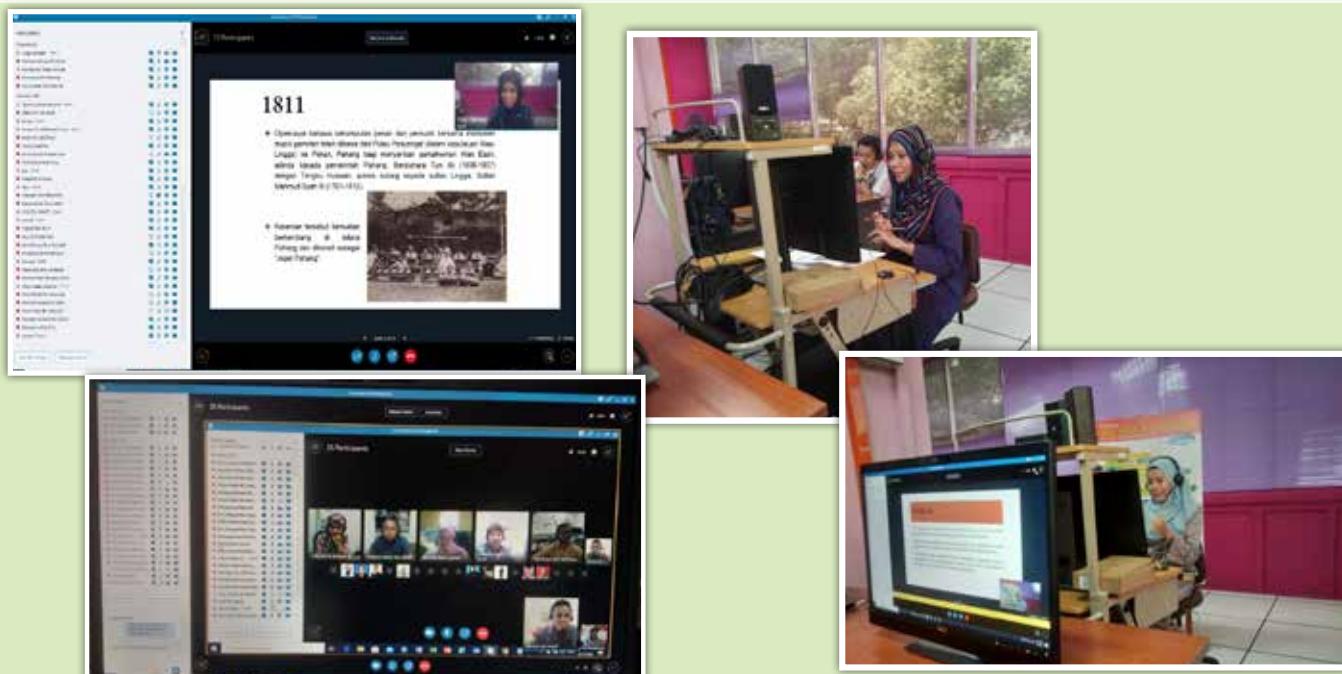
Oleh: Nur Suhadah binti Rahmat, Unit Pembangunan Modal Insan

Kedaaan semasa pandemik COVID-19 yang masih belum nampak sebarang tanda untuk reda telah mendorong Unit Pembangunan Modal Insan (UPMI) JMM membuat anjakan paradigma dalam merealisasikan sesi pembelajaran menerusi aplikasi *Skype For Business*. Pembelajaran atas talian (e-pembelajaran) merupakan bentuk pengajaran dan pembelajaran yang disampaikan melalui penggunaan teknologi digital yang lengkap dengan grafik visual, teks, animasi video ataupun audio.

E-pembelajaran membolehkan proses pembelajaran dapat dilaksanakan tanpa had jarak dan bilangan ahli yang melayarinya. Kemudahan untuk perbincangan atas talian dan bantuan pengajaran yang disediakan untuk peserta dilihat lebih berstruktur dan bersepada.

Banyak program pembelajaran yang diaturkan oleh jabatan ini telah berjaya dilaksana secara atas talian termasuklah program Bicara Kurator, Kursus ICT dan lain-lain lagi. Pembelajaran secara atas talian ini bukan sahaja memudahkan kaedah penyampaian maklumat secara efisien malahan turut menjimatkan kos penganjuran kursus terutamanya yang melibatkan penginapan dan makan minum peserta kursus. Selain itu pelaksanaan e-pembelajaran sudah pasti mampu mengurangkan risiko berlakunya penularan COVID-19. Seharusnya semua pihak mengambil peluang menggunakan kaedah pembelajaran atas talian ini kerana lebih jelas, ringkas, mudah, efektif dan sangat sesuai dilaksanakan sewaktu Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP).

PROGRAM	TARIKH	JUMLAH PESERTA
Program Bicara Kurator Siri I: Sejarah Taksidermi di Muzium Negara	2 Julai 2020 (Khamis)	98 orang
Program Bicara Kurator Siri II: Mengenali Seni Sulaman Tradisional Melayu :Selindang Kelingkan Bersadur Emas	9 Julai 2020 (Khamis)	113 orang
Program Bicara Kurator Siri III: Alam Dan Kepercayaan Dalam Seni Hias Cutam	12 Ogos 2020 (Rabu)	121 orang
Kursus Online <i>Skype For Business</i> ICT – Asas (Bersama JMM Wilayah)	22 Julai 2020 (Rabu)	25 orang
Pengenalan Kepada Sejarah dan Tradisi Gamelan Melayu	5 Ogos 2020 (Rabu)	73 orang

PROGRAM BICARA PENDIDIK: PERANAN RAJA-RAJA MELAYU DALAM GUBALAN PERLEMBAGAAN 1957

Oleh: Abdul Razak bin Kasim, Muzium Diraja

Program Bicara Pendidik bertajuk Peranan Raja-Raja Melayu dalam Gubalan Perlembagaan 1957 telah diadakan pada 25 Jun 2020 bertempat di Balairong Seri, Muzium Diraja (MDR). Panel jemputan bagi mengulas tajuk tersebut adalah Prof. Madya Dr. Shamrahayu Binti Abd. Aziz yang merupakan pensyarah Kulliyyah Undang-Undang Ahmad Ibrahim Universiti Islam Antarabangsa Malaysia. Beliau merupakan pakar dalam bidang undang-undang perlembagaan, menjemput beliau sebagai panel bagi program ini merupakan langkah yang tepat.

Program bicara pendidik kali ini diadakan secara atas talian dan mula bersiaran secara langsung di Facebook Rasmi Muzium Diraja Kuala Lumpur pada jam 10.00 pagi hingga 11.30 pagi. Hebohan mengenai program ini telah dilakukan seminggu sebelum program berlangsung melalui poster, email jemputan, aplikasi "whatsapp" dan laman web jabatan.

Sepanjang program berlangsung, terdapat pertanyaan dan ulasan daripada pelayar dan dijawab secara terus oleh panel jemputan. Sambutan terhadap program yang berlangsung adalah amat menggalakkan, malah MDR mendapat banyak cadangan agar program seperti ini dapat dilaksanakan dengan lebih kerap di masa akan datang.

Walaupun Muzium Diraja aktif melaksanakan program bersiri yang menghimpunkan kepelbagaiuan tajuk dalam ruang lingkup objektif penubuhannya, namun bersiaran di atas talian merupakan satu pengalaman baharu kepada penggerak di belakang tabir Muzium Diraja. Terdapat perkara-perkara yang perlu diberi perhatian memandangkan respon atau maklum balas para pelayar dengan penganjur berlaku di alam maya. Walau bagaimanapun, ia bukanlah suatu isu yang menjadi beban kepada Muzium Diraja kerana setiap program yang akan dijalankan telah melalui sesi perbincangan dan pengisian melibatkan pelbagai pihak bagi memastikan program di atas talian menyamai keberkesaan program-program yang telah dilaksanakan secara lapangan sebelum ini.

Muzium Diraja Kuala Lumpur was live. 25 Jun · 18 people were watching

Ali Zali Basri British perlu dapat "perkenan" dari Raja2 Melayu.. apakah bermakna Raja2 Melayu masih berkusa dan Tanah Melayu " tidak di jajah" ?

Ali Zali Basri Bermakna jaminan atas hak2 komuniti lain yg bukan Melayu adalah ihsan dari Raja2 Melayu ? Bukan seperti yg di diskwa dalam tema " kontrak sosial" seolah Raja2 terpaksa bagi pada komuniti lain. Mohon pencerahan

Ali Zali Basri DAULAT TUANKU

UnivKhoshti Siru'alabarakatullah

Filip Mallin Semua itu adalah terbaik, ceh kerana beta adalah sebahagian daripada bantuan Raja-raja Melayu Malaysia yang dipilih khas. Amin.

Ali Zali Basri Bermakna jaminan atas hak2 komuniti lain yg bukan Melayu adalah ihsan dari Raja2 Melayu ? Bukan seperti yg di diskwa dalam tema " kontrak sosial" seolah Raja2 terpaksa hasil nadi komuniti lain. Mohon

Shazwan Mokhtar Geran pembangunan British telah ber kepada negri sejak tahun 1929, Akta Pembangunan Kolonial 1929, NamaMelayu Pantai Timur penerima dana tertinggi

Fareed Hassan Semoga Prof akan tetus aktif memberi penerangan kpd rakyat berkenaan Raja2

Wan Fauzil Wan Idris Mohon Prof. Madya Shamrahayu Abi Aziz dapat memperincikan tarikh2 caramah bersifat agar dapat dihadiri oleh perbagai golongan masyarakat

Ali Zali Basri British perlu dapat "perkenan" dari Raja2 Melayu.. apakah bermakna Raja2 Melayu masih berkusa dan Tanah Melayu " tidak di jajah" ?

Ali Zali Basri Bermakna jaminan atas hak2 komuniti lain yg bukan Melayu adalah ihsan dari Raja2 Melayu ? Bukan seperti yg di diskwa dalam tema " kontrak sosial" seolah Raja2 terpaksa hasil nadi komuniti lain. Mohon

Wan Fauzil Wan Idris Saya fikir, Prof. Dr. Shamrahayu Abi Aziz perlu diberi perluang, naung seluas2nya untuk mengadakan roadshow terutama dalam agensi2 kerajaan supaya limu pengertianan berkaitan dapat dipengaruhkan ke masyarakat umum agar

Watch together with friends or with a group Start

3k views 1 Like Comment Share

89 shares Oldest View previous comments

Write a comment...

**Lawatan pegawai
dari Pusat Sains
Negara ke Muzium
Negara Pada
18 Jun 2020**

**Majlis persaraan pegawai
dan kakitangan JMM**

Mei - Ogos 2020

- Encik Zamri bin Unyah
- Encik Mohamad bin Kamal
- Encik Ananthan A/L Alagesan

**Majlis Perasmian
Pameran Hari
Kebangsaan dan acara
kibar Jalur Gemilang
26 Ogos 2020**

**Ketua Pengarah JMM dalam sesi
Webinar "Muzium Move" bersama
pengarah muzium dari Thailand,
Filipina dan Jepun anjuran SPAFA
SESH
18 Ogos 2020**

**Majlis APC
2019 Sektor
Kebudayaan
Peringkat Zon
Tengah
25 Ogos 2020**

PROGRAM PROMOSI MUZIUM-MUZIUM DI WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN

oleh : Zainon binti Halon, Muzium Chimney

Penularan wabak COVID-19 di Malaysia telah membawa impak yang besar terhadap pelbagai sektor termasuklah sektor permuziuman tempatan. Banyak program mahupun aktiviti permuziuman yang dirancang sepanjang tahun 2020 terpaksa ditangguhkan hingga menyebabkan penurunan statistik pengunjung muzium kerana muzium-muzium perlu mematuhi Prosedur Operasi Standard (SOP) yang telah ditetapkan Kerajaan antaranya seperti pelaksanaan arahan penutupan muzium-muzium di seluruh negara bagi menekan penularan wabak tersebut.

Bagi meneruskan usaha penyampaian maklumat permuziuman kepada masyarakat, pada 23 Jun 2020 pihak Jabatan Muzium Malaysia Wilayah Labuan bersama-sama Labuan FM telah melaksanakan promosi muzium-muzium di Labuan secara langsung di radio. Segmen “Eksklusif Bersama Pengarah Muzium Labuan” dengan topik “Pembukaan Semula Muzium-Muzium di Wilayah Persekutuan Labuan” berdurasi 1 jam ini telah menyiar pelbagai info menarik berkenaan ketiga-tiga buah muzium di Labuan yang disampaikan oleh Cik Rohana binti Husin, Pengarah Muzium Labuan. Manakala bermula pada 19 Julai 2020 hingga Ogos 2020, Program Promosi Muzium-Muzium di sekitar Wilayah Persekutuan Labuan telah diadakan sebagai langkah proaktif untuk mempromosi serta mendekatkan masyarakat dengan muzium. Program yang dijalankan setiap hujung minggu ini melibatkan “team promosi muzium” yang terdiri daripada kakitangan ketiga-tiga buah muzium di Wilayah Persekutuan Labuan iaitu Muzium Labuan, Muzium Chimney dan Muzium Marin Labuan. Pelaksanaan program promosi di beberapa lokasi terpilih yang menjadi tumpuan orang ramai di sekitar Wilayah Persekutuan Labuan seperti pasar tani Labuan, UTC Labuan, hotel-hotel, Ujana Kewangan dan Terminal Feri Antarabangsa Labuan. Sepanjang program berlangsung pematuhan terhadap SOP yang telah ditetapkan juga sentiasa diutamakan oleh setiap petugas muzium yang terlibat dengan sentiasa memakai penutup muka dan hidung serta menjaga penjarakan fizikal. Rata-rata masyarakat tempatan yang ditemui memberikan kerjasama yang amat baik dan menyatakan hasrat untuk mengunjungi muzium pada masa yang akan datang.

Melalui program dan aktiviti seumpama ini sedikit sebanyak dapat membantu usaha penyampaian informasi berkaitan muzium, disamping menarik minat masyarakat untuk lebih mendekati muzium-muzium di Wilayah Persekutuan Labuan. Semoga usaha ini menjadi pemangkin ke arah mengubah persepsi orang ramai terhadap muzium yang bukan sahaja berperanan sebagai penyimpan barang-barang berasaskan sejarah tetapi ianya juga merupakan sebuah institusi pendidikan tidak formal untuk manfaat masyarakat.

PROGRAM MERDEKA COMMUNITY BONDING

Bersama RTM dalam Slot Selamat Pagi Malaysia

Oleh: Noraini binti Hassan, Muzium Matang

Pada 20 Ogos 2020 bertempat di Muzium Matang telah diadakan program *Merdeka Community Bonding* bersama RTM dalam slot Selamat Pagi Malaysia. Program tersebut adalah salah satu daripada lima program utama yang telah disusun di peringkat Negeri Perak sempena Bulan Kebangsaan dan Kempen Jalur Gemilang. Program ini adalah anjuran bersama Muzium Matang, Jabatan Penyiaran Malaysia Negeri Perak, Jabatan Penerangan Malaysia Negeri Perak dan Pejabat Penghulu Mukim Matang.

Sempena slot Selamat Pagi Malaysia tersebut diadakan temubual bersama Adun Kuala Sepetang, YB Mohd Kamaruddin bin Abu Bakar yang membicarakan mengenai monumen-monumen bersejarah di Matang khususnya, Kota Ngah Ibrahim. YB memaklumkan bahawa Muzium Matang adalah merupakan antara salah satu produk pelancongan yang berjaya menarik kedatangan pelancong ke Matang. Selain daripada Kota Ngah Ibrahim,

monumen bersejarah yang terdapat di Matang ini ialah Masjid Tengku Menteri dibina pada tahun 1867 oleh Ngah Ibrahim dan bangunan Mahkamah Matang yang dibina pada tahun 1876.

Ketua Muzium Matang Puan Nor Aini binti Hassan turut ditemubual dan beliau membicarakan mengenai pengisian program sempena Bulan Kebangsaan di Muzium Matang yang

turut mengadakan pameran Bunga Raya. Pameran yang bermula dari 20 Ogos 2020 hingga 30 September 2020. Ini diadakan untuk memberi pengetahuan dan maklumat kepada masyarakat mengenai Bunga Kebangsaan. Bunga raya mempunyai lima kelopak yang melambangkan lima prinsip Rukun Negara selain dianggap sebagai bunga perpaduan. Melalui pameran ini pelawat dapat mengetahui kepelbagaiannya penggunaan bunga raya bukan sahaja sebagai hiasan landskap malah ia digunakan dalam motif, logo, ukiran, perubatan dan kraftangan. Antara yang dipamerkan adalah produk-produk yang menggunakan bunga raya sebagai motif dan logo seperti duit syiling, pasu seramik serta replika bunga raya hasil ciptaan kreatif oleh pelajar-pelajar Kelab Seni Kreatif, Sekolah Menengah Kebangsaan Matang.

Sempena pameran tersebut turut diadakan aktiviti seperti mewarna bendera Malaysia dan demonstrasi hiasan kolaj bunga raya menggunakan beras berwarna-warni. Aktiviti mewarna bendera bersaiz 7 kaki panjang dan 4 kaki lebar telah dijayakan oleh pelajar-pelajar dari Sekolah Menengah Kebangsaan Matang. Hiasan kolaj menggunakan beras sinonim dengan budaya masyarakat India namun budaya sesuatu kaum itu boleh divariasikan fungsinya supaya manfaatnya boleh dikongsi bersama oleh setiap masyarakat majmuk di negara ini. Lantaran itu, pelawat yang berkunjung ke pameran ini turut berpeluang melihat dan merasai pengalaman membuat hiasan kolaj bunga raya tersebut.

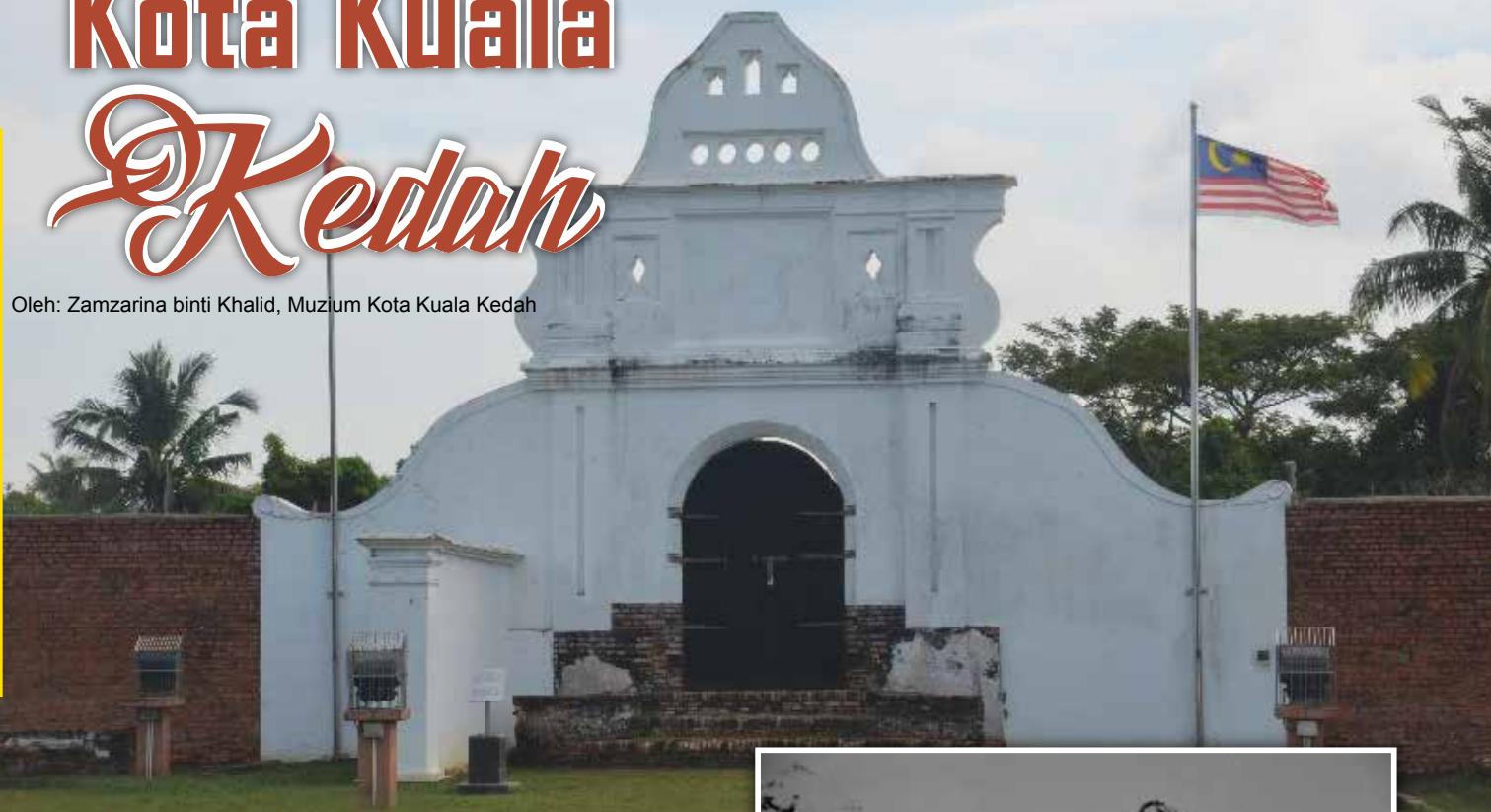
Semoga aktiviti sebegini dapat memupuk semangat patriotisme di kalangan masyarakat dan menyemarakkan lagi suasana bulan kemerdekaan. Muzium Matang akan terus berusaha untuk menyampaikan maklumat kepada masyarakat melalui pameran dan aktiviti yang dijalankan disamping berusaha menarik kedatangan pelawat ke muzium.

Sejarah Kota Kuala Kedah

Oleh: Zamzarina binti Khalid, Muzium Kota Kuala Kedah

TRIVIA

Kota Kuala Kedah juga dikenali sebagai Kota Kuala Bahang yang terletak di Kuala Sungai Kedah kira-kira 12 kilometer dari bandaraya Alor Setar ini merupakan benteng pertahanan Melayu tertua di Utara Malaysia suatu masa dahulu.

Selain daripada benteng pertahanan, Kota Kuala Kedah juga merupakan pusat perdagangan dan pentadbiran. Pada mulanya kota ini dibina dengan menggunakan tanah liat, kayu bakau dan buluh iaitu pada tahun 1602-1619 semasa zaman pemerintahan Sultan Sulaiman Shah II. Sejak terbinanya kota ini beberapa siri serangan luar dan dalam negeri telah berlaku antaranya termasuklah serangan Portugis pada tahun 1611, Aceh (1619) dan Bugis (1770-1771). Serangan oleh pihak Bugis telah mengakibatkan kemusnahan yang teruk terhadap kota ini justeru pemerintah ketika itu Sultan Muhammad Jiwa Zainal Adilin Muazzam Shah II telah mengarahkan kota ini dibina semula dengan lebih kukuh. Rancangan pembinaan semula kota ini bermula pada 25 Mac 1771 dan siap pembinaannya pada tahun 1780 iaitu pada zaman pemerintahan Sultan Abdullah Mukarram Syah (1778-1797), Sultan Kedah Ke-20. Hafiz Sab seorang arkitek menjawat jawatan Maharaja Kadhi telah mengetuai pembinaan dengan

membawa tukang dan buruh dari India.

Kota ini mempunyai keluasan kira-kira 5 ekar, berbentuk segiempat bujur dan mempunyai dua lapisan tembok setinggi 12 kaki manakala jarak antara tembok ialah 6 kaki. Bahan binaan pula terdiri daripada batu bata merah yang diperbuat di Bakar Bata yang terletak di Alor Setar. Bahan pelekat yang digunakan ialah campuran kapur kulit kerang dan kulit siput, putih telur dan manisan lebah. Pada dinding terdapat lubang untuk diletakkan meriam dan juga tempat untuk meninjau musuh dan kawasan luar kota. Pembinaan tembok kota di sebelah barat mengadap laut dibina daripada bahan batu ketika Kota Kuala Kedah di bawah kelolaan Wan Lah Shahbandar. Bahan binaan yang menggunakan batu bata ini diambil dari Pulau Payar. Di dalam kawasan kota ini dibina istana yang lengkap dengan balai penghadapan, rumah pengawal penjara, gudang senjata dan ubat peluru serta kolam, perigi

dan sebuah pintu gerbang yang diberi nama gerbang Kacapuri.

Kuala Kedah juga merupakan pintu utama keluar masuk kapal-kapal dagangan tempatan dan luar negara pada masa itu. Oleh yang demikian kuala ini sering menerima ancaman serangan antaranya oleh pihak Portugis pada tahun 1611 untuk menguasai pelabuhan Kota Kuala Kedah sebagai markas dan tempat pengumpulan bijih timah dan lada hitam. Semasa Belanda menguasai Melaka, pihak Belanda juga menjadikan Kuala Kedah pusat hubungan dagangan antara Kedah dan Syarikat Hindia Timur Belanda (VOC). Pada zaman pemerintahan Sultan Rijaluddin Muhammad Shah (1626-1652), baginda memperkenalkan undang-undang khas iaitu Undang-Undang Pelabuhan dan Perdagangan Kedah.

Sebagai pusat pentadbiran, Kota ini dilengkapi dengan istana dan balai penghadapan. Sultan Ahmad Tajuddin Halim Shah II pernah bersemayam sejak tahun 1800 hingga 1820. Selepas Perjanjian Bangkok 1909 pihak Inggeris telah membina beberapa bangunan di dalam kota antaranya termasuklah rumah untuk pembesar-pembesar negeri. Pada tahun 1912 bangunan tersebut telah dijadikan sekolah dan merupakan sekolah Melayu pertama di Kuala Kedah.

Pada tahun 1993 bangunan yang telah sekian lama ditinggalkan ini telah roboh akibat dipukul ribut maka Jabatan Muzium Malaysia telah mengambil inisiatif mengumpul semua kayu-kayu bangunan ini bagi tujuan kerja-kerja konservasi untuk pembinaan semula bangunan ini. Kerja pembinaan semula bangunan ini telah mendapat kerjasama Jabatan Kerja Raya negeri Kedah dan bangunan ini telah berjaya siap didirikan semula berkonsepkan rekabentuk yang asal. Pada 6 Jun 1999 bangunan ini dibuka secara rasmi sebagai pusat informasi sempena lawatan YB Datuk Paduka Sheikh Abdul Kadir Sheikh Fadzir selaku Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan Malaysia.

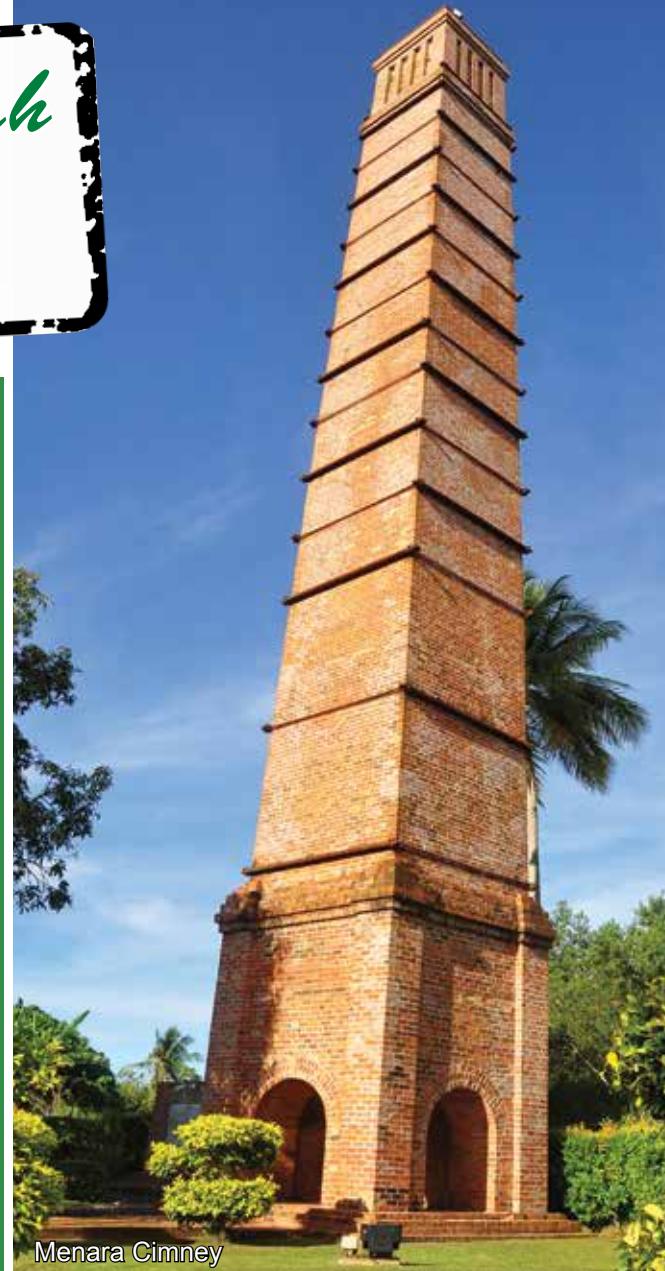
Menjejaki Sejarah "Edwardes Town" Labuan

Oleh : Zainon binti Halon, Muzium Chimney

Edwardes Town, sebuah pekan kecil yang pernah menjadi kawasan perlombongan arang batu di Utara Labuan masih menjadi persoalan dikalangan ahli arkeologi sehingga kini. Kegemilangan pekan perlombongan arang batu selama 64 tahun (1847-1911) ini memperlihatkan beberapa buah syarikat perlombongan Inggeris telah silih berganti mengeksplorasi sumber galian arang batu di pulau Labuan. Pada zaman kepesatan perlombongan inilah menara Chimney telah didirikan. Manakala *Edwardes Town* pernah menjadi pusat pentadbiran British yang pertama terletak kira-kira sebatu ke selatan Chimney sebelum berpindah ke bandar Victoria (Labuan). Nama *Edwardes Town* dikatakan bersempena dengan nama seorang Gabenor Labuan iaitu Hon. George Warren Edwardes yang mentadbir Labuan pada 1856-1860. Walaupun tidak diketahui tarikh sebenar ianya dibangunkan, namun melalui bukti-bukti *in-situ* yang ditemui sedikit sebanyak dapat merungkai misteri pekan kecil ini yang pernah berperanan penting dalam sejarah peradaban awal Labuan.

Pembukaan *Edwardes Town* mewujudkan pembinaan beberapa bangunan pentadbiran Inggeris dan juga bangunan-bangunan lain yang menempatkan para pegawai Inggeris, pekerja-pekerja lombong, stor penyimpanan, terowong dan syaf serta rumah-rumah jentera perlombongan. Penemuan lapisan tanah liat yang sesuai dalam pembuatan batu bata di tapak-tapak perlombongan menyebabkan syarikat Inggeris pada masa yang sama menumpukan kepada kerja-kerja penghasilan batu bata bagi memenuhi keperluan menaiktaraf kemudahan infrastruktur di *Edwardes Town* dan sekitar Labuan. Oleh yang demikian, dikatakan sebuah syarikat perlombongan Inggeris dikenali *Labuan Coalfield Company Limited* (1902) mula menghasilkan batu bata dengan jenama LCCL selain membina serombong pengalihan udara dan dapur pembakaran yang besar iaitu Chimney dengan menggunakan arang batu serta tanah liat yang diperolehi dari tapak perlombongan.

Bagi menampung keperluan batu bata pembinaan Chimney, sebahagian besar batu bata telah diimport daripada pembekal di Singapura yang ketika itu mempunyai banyak rangkaian jenama batu berkualiti terutamanya dari Scotland. Antara 3 jenama batu bata keluaran syarikat besar Scotland tersebut ialah Gartcosh Fire Clay Works (1863-1950) Glenboig Union Fire Clay (1882-1965) dan Boghead Fire Clay (1889-1930). Manakala sebahagian lagi dikeluarkan oleh Labuan

Menara Chimney

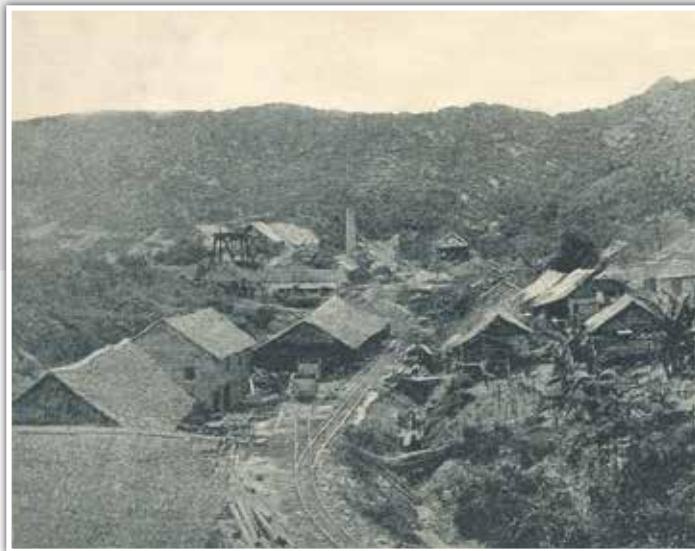
Coalfields Company Limited (1902-1911). Kepesatan aktiviti perlombongan serta pembuatan batu-bata di Labuan dibuktikan melalui kenyataan sebuah akhbar dari Singapura pada tahun 1870 yang mengatakan bahawa ramai banduan dari penjara Victoria dikerah masuk ke pulau ini untuk melakukan kerja-kerja melombong dan sebahagiannya membuat batu bata bagi kegunaan di lombong arang batu yang terletak di Utara Labuan. Namun demikian, fungsi sebenar Menara Chimney masih

menjadi tanda tanya apakah ianya memang pernah digunakan bagi pembakaran batu bata berikutan tiada sebarang kesan pembakaran pada bahagian dinding dalamnya atau mungkin juga sebuah serombong bagi pengudaraan lombong-lombong bawah tanah di kawasan ini, sebuah menara loceng ataupun hanya sebuah mercu tanda pekan perlombongan arang batu di Edwardes Town seperti sebahagian andaian pengkaji.

Manakala bagi keperluan membawa arang batu keluar dari lombong-lombong, syarikat perlombongan telah menggunakan sistem pengangkutan keretapi ringan (*light railway*) serta *tramway* yang berfungsi mengangkut keluar arang batu ke pusat pengumpulan yang salah satunya terletak di tapak menara Chimney. Antara lokomotif keretapi ringan pengangkut arang batu yang dicatatkan pernah beroperasi ketika itu ialah sebuah lokomotif yang dikenali sebagai Labuan No.1. Manakala bagi mengangkut arang batu ke bandar Labuan, sebuah pelabuhan kecil dinamakan pelabuhan Raffles telah digunakan sebagai pangkalan membawa arang batu menggunakan kapal-kapal kecil melalui jalan laut bermula di Tanjung Kubong hingga ke pusat pengumpulan di pelabuhan Victoria. Kemudian mereka beralih pula dengan menggunakan keretapi berkuasa wap apabila penggunaan kapal-kapal kecil tidak lagi efisien untuk menampung pengeluaran arang batu yang semakin banyak dan bagi menjaga kualiti arang batu. Pembinaan landasan keretapi ini dikenali sebagai *Labuan Line* oleh *Central Borneo Company* pada tahun 1891 telah berjaya menghubungkan pusat pengumpulan arang batu di Utara Labuan dengan pelabuhan Victoria (Labuan) dengan kos £30,000 bagi 8 batu pertama sahaja. Keseluruhan landasan keretapi dicatatkan telah berjaya disiapkan pada tahun 1893.

Sehingga kini, kedudukan tapak sebenar *Edwardes Town* masih menjadi persoalan kerana walaupun dikatakan kedudukannya hanya sebatu ke selatan menara Chimney namun masih belum dapat dipastikan secara sahih memandangkan tiada sebarang rekod lanjut mengenainya. Manakala kesukaran bagi melakukan aktiviti penggalian arkeologi di kawasan ini kerana perlu mendapatkan kebenaran daripada pemilik tanah persendirian juga menjadikekangan kepada usaha mendapatkan lebih banyak bukti tentang kewujudan sebuah pekan perlombongan dinamakan sebagai *Edwardes Town*. Apa yang boleh dirumuskan ialah persekitaran kawasan Tanjung Kubong (*Coal Point*) adalah tapak *Edwardes Town* kerana pentadbiran kerajaan British dan pembangunan Labuan kebanyakannya tertumpu di *Coal Point* sebelum dikatakan beralih ke bandar Victoria (Labuan).

Salah satu bukti utama adanya petempatan orang –orang Inggeris dan syarikat perlombongan di *Edwardes Town* adalah terdapatnya pusara peringatan British di Tanjung Kubong (*Coal Point*) yang terletak kira-kira 2 kilometer dari menara Chimney serta berhampiran dengan jeti pelabuhan Raffles. Kawasan ini menempatkan lima unit batu peringatan orang Inggeris yang pernah berkhidmat dengan syarikat perlombongan arang batu iaitu *Eastern Archipelago Company* di Labuan. Dua daripada batu peringatan ini tercatat nama seorang wanita Inggeris dikenali sebagai Alice Watson yang telah meninggal dunia pada tahun 1866 dan anaknya Elizabeth Jane

yang berusia 2 hari. Manakala satu lagi batu peringatan ini tercatat nama Evan Thomas yang pernah berkhidmat dengan *Eastern Archipelago Company* yang meninggal dunia pada tahun 1868.

Selain penemuan beberapa batu peringatan British, penemuan beberapa kesan struktur binaan dan batu-bata lama keluaran beberapa syarikat pengeluar Inggeris turut dijumpai di kawasan tapak perlombongan arang batu di Tanjung Kubong (*Coal Point*). Kebanyakkannya batu-bata ini dipercayai telah dibekalkan oleh syarikat-syarikat pengeluar Inggeris yang berpangkalan di Singapura bagi tujuan membina rumah-rumah atau pejabat pengurusan para pegawai Inggeris. Antara jenama bata yang telah ditemui di kawasan berhampiran adalah bata keluaran Syarikat *Ramsay Fireclay*, *Alan And Mann Govent Pattern Glasgow Fireclay* dan Batu Arang. Malahan puluhan jumpaan artifak era perlombongan yang di temui melalui kerja-kerja ekskavasi arkeologi di tapak Menara Chimney pada tahun 1997 hingga 1998 selain terdapatnya tinggalan bekas terowong dan syaf lombong arang batu di kawasan ini membuktikan *Edwardes Town* sememangnya pernah dibangunkan di Labuan sebagai sebuah pekan perlombongan serta pembekal arang batu terbesar di rantau Borneo dengan mencatatkan setengah juta tan arang batu khususnya bagi kegunaan domestik dan antarabangsa pada suatu ketika dahulu.

BUDAYA “HOUSEKEEPING” DI MUZIUM

Oleh : Zairul Hida binti Hamdan, Muzium Perak

Penjagaan koleksi artifak merupakan antara tanggungjawab terpenting bagi pegawai dan kakitangan sesbuah muzium dalam usaha untuk memelihara khazanah warisan terus kekal dalam arus pemodenan negara. Walaupun negara sudah mengalami pemodenan dalam semua perkara, namun ini tidak bermakna warisan dan sejarah lama harus ditinggalkan atau dilupakan. Warisan dan sejarah amat penting terutamanya dalam pembangunan jati diri masyarakat dan ekonomi negara. Oleh yang demikian, penjagaan artifak amat diutamakan dalam usaha untuk memastikan supaya artifak terus kekal terpelihara. Kakitangan Muzium Perak telah meneruskan budaya “housekeeping” koleksi artifak di muzium pada setiap hari Isnin. Setiap artifak akan diperiksa dan dibersihkan daripada sebarang agen-agen yang boleh menyebabkan kerosakan artifak. Sekiranya perlu, artifak yang rosak akan dipulihara dengan bantuan Bahagian Pengurusan Konservasi jabatan.

Kesimpulannya dalam merawat koleksi, warga kerja muzium akan menggunakan pendekatan ‘menghormati’ artifak kerana setiap satunya dikatakan mempunyai ‘nyawa’ tersendiri. Bahan kimia yang digunakan khususnya untuk tujuan pembersihan juga harus mengikut standard yang ditetapkan untuk menjaga kualiti artifak tersebut. Setiap artifak yang bakal dipamerkan di mana-mana muzium perlu mengikut protokol yang diberikan. Hal ini penting bukan sahaja bertujuan untuk memelihara artifak tersebut malah dengan prosedur tersebut, jangka hayat tinggalan lama ini akan bertahan lebih lama. Justeru, penataan cahaya, suhu serta serangan serangga perosak harus dipantau dengan teliti terutamanya melibatkan artifak daripada bahan organik seperti kayu dan fabrik.

ISTANA JAHAR

Oleh: Roseanida binti Abdul Kadir, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Istana Jahar merupakan sebuah Istana kebanggaan rakyat negeri Kelantan sejak zaman dahulu sehingga kini. Istana ini masih tersergam indah di bandar Kota Bharu. Terletak berhampiran Istana Balai Besar, Istana Jahar adalah antara istana yang menarik terdapat di negeri Kelantan. Istana ini dibina pada masa pemerintahan Sultan Muhammad II (1837-1886) setelah pembukaan bandar Kota Bharu dan pembinaan Istana Balai Besar. Dikenali dengan nama Istana Jahar kerana rekabentuk senibina tradisional Melayu Kelantan dan kini bangunan ini diuruskan oleh Perbadanan Muzium Negeri Kelantan.

Istana ini pernah menjadi tempat bersemayam beberapa orang sultan yang memerintah Negeri Kelantan termasuklah Almarhum Sultan Ismail Ibni Sultan Muhammad IV (1920 - 1944). Sultan-sultan Kelantan kemudiannya seperti Sultan Ibrahim (1944 - 1960) dan Sultan Yahya Petra (1961 - 1979) tidak lagi bersemayam di Istana Jahar sebaliknya baginda mempunyai istana sendiri.

Kini Istana Jahar dikenali sebagai Muzium Diraja Negeri Kelantan. Muzium ini mempamerkan sejarah kesultanan Negeri Kelantan daripada zaman awal sehingga zaman pemerintahan Sultan Kelantan pada masa sekarang. Selain itu, muzium ini turut mempamerkan pelbagai jenis tekstil, alat perhiasan diri, pakaian dan barang-barang tembaga untuk tontonan pelawat. Pada bahagian belakang bangunan istana ini terletaknya Balai Senjata yang mempamerkan alat-alat senjata lama Negeri Kelantan seperti keris, lembing, badik, kelewang dan bermacam lagi.

Walaupun telah dijadikan muzium namun rekabentuk asal bangunan ini tetap dipelihara. Seni binanya yang unik dengan ukiran-ukiran yang cantik telah menyerikan lagi bangunan istana ini. Binaan Istana Jahar menggunakan bahan kayu sepenuhnya dan motif-motif serta ragam hias yang terdapat pada bangunan diilhamkan daripada motif semulajadi iaitu flora dan fauna. Menyedari betapa pentingnya fungsi sebuah istana maka bentuk dan ragam hiasnya mestilah indah sesuai dengan status penghuni iaitu golongan diraja dan juga merupakan simbol keagungan kedaulatan pemiliknya.

Istana Jahar yang terletak ditengah-tengah bandar Kota Bharu adalah contoh warisan seni bina Melayu yang indah dan menarik. Sekiranya berkesempatan berkunjung ke negeri Cik Siti Wan Kembang anda dialukan untuk melawat Istana Jahar ataupun dikenali Muzium Diraja yang banyak menyimpan rahsia dan sejarah. Semoga pembangunan yang pesat berlaku di Negeri Kelantan tidak menjaskan bangunan istana ini dan akan terus kekal di tapak asal.

LANGKAH PENCEGAHAN COVID 19 DI TEMPAT KERJA: NORMA BAHRU

Oleh: Nor Hasni binti Che Hassan, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

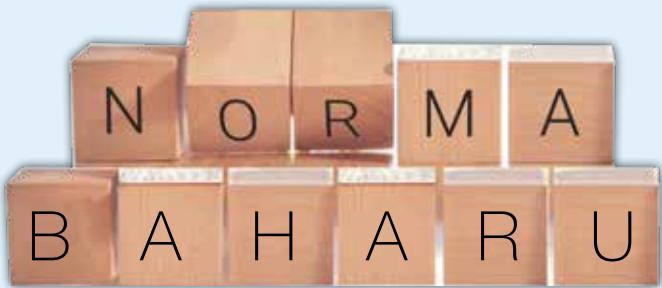
Mengambil kira pelaksanaan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang bermula sejak 18 Mac hingga 3 Mei dan kemudian Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) dari 4 Mei hingga 9 Jun dan kini memasuki fasa Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihian (PKPP) bermula dari 10 Jun hingga 31 Ogos 2020, ironinya banyak perubahan, pengubahsuaian bahkan pengorbanan yang dilalui oleh mereka yang bergelar pekerja dalam berhadapan situasi ketidaktentuan ini. Paling ketara, krisis COVID-19 menyaksikan tanggungjawab dan peranan besar dipikul petugas barisan hadapan khususnya petugas kesihatan. Ramai antara mereka perlu bekerja lebih masa, meninggalkan anak dan keluarga serta memerlukan keringat dan tenaga walaupun ketika bulan Ramadan.

Terdapat juga dalam kalangan mereka bergadai nyawa dan terpaksa mendedahkan diri kepada risiko jangkitan demi menyelamatkan nyawa orang lain. Penghargaan sewajarnya perlu diberikan kepada pekerja yang masih ‘turun padang’ dan melaksanakan tugas seperti biasa. Mereka ini dalam kalangan petugas kesihatan, anggota keselamatan seperti Polis Diraja Malaysia (PDRM), Angkatan Tentera Malaysia (ATM), Jabatan Sukarelawan Malaysia (RELA) dan pelbagai pihak lagi terbabit bertungkus-lumus secara langsung atau secara tidak langsung dalam membanteras pandemik ini.

Berhadapan situasi yang pertama kali berlaku dalam sejarah bukanlah sesuatu yang mudah namun negara kita Malaysia berjaya menangani pandemik ini dengan baik dan komitmen tinggi yang diberikan oleh semua pihak terbabit dalam bidang dan kepakaran masing-masing.

Penularan wabak COVID-19 dan pelaksanaan PKP dan seterusnya PKPB turut menyaksikan perubahan sistem atau cara bekerja bagi kebanyakan individu dan syarikat tidak kira di sektor kerajaan maupun swasta. Jika sebelum ini bertahun-tahun lamanya setiap pagi pekerja perlu berhadapan kesesakan lalu lintas terutama di kawasan bandar untuk sampai ke pejabat, namun rutin itu berubah apabila kebanyakan pekerja bahkan mungkin majikan sendiri kini bekerja dari rumah. Penularan COVID-19 dan PKP mengakibatkan majoriti pekerja tidak dapat menjalankan tugas mereka seperti kelaziman dan perlu beradaptasi dengan norma baharu.

Walaupun ramai pekerja diberikan cuti oleh majikan tetapi masih ramai juga yang perlu bekerja dari rumah. Bekerja dari rumah tidak bermakna pekerja bebas

dari pada pemantauan majikan, sebaliknya sebarang kemas kini tugasan dan soal integriti turut diambil kira. Situasi ini juga mungkin lebih mencabar bagi sejumlah pekerja kerana perlu membahagikan masa antara tugas pejabat, mengurus rumah tangga dan anak-anak bahkan perlu belajar menggunakan aplikasi tertentu untuk berkomunikasi dengan majikan dan rakan sekerja. Memasuki fasa keempat PKP dan PKPB norma baharu itu kini semakin boleh diterima dan diadaptasi sebagai rutin harian.

Hakikatnya, kita sedang bergelut dengan cabaran yang tidak pernah dialami. Bukan hanya di Malaysia, bahkan seluruh dunia turut menghadapi kemelut sama. Norma baharu seperti penjarakan sosial, penjagaan kebersihan diri, penggunaan pembasmi kuman dan tidak bersesak dalam sesuatu kompaun harus menjadi amalan harian seluruh masyarakat di Malaysia. Penyesuaian dalam mengadaptasi normal baharu ini bukan sahaja boleh membantu mencegah jangkitan COVID-19 bahkan penyakit lain, di samping menjadikan rakyat lebih sihat, bersih dan kuat.

Dalam situasi negara berhadapan krisis pandemik COVID-19 yang menggugat sosioekonomi global, kerajaan bertindak memperkasakan sistem sokongan warganya dalam menangani cabaran itu. Semua bentuk bantuan dan pakej rangsangan diperkenalkan dengan

**Hidup Dengan Covid-19
Norma Baru Selama 2 Tahun**

Guna Topeng Muka Kerap membasuh Tangan Penjarakan Sosial

ELAKKAN 3S

Sesak	Sempit	Sembang Dekat
🚫 Tempat yang sesak	🚫 Tempat tertutup Yang sempit	🚫 Jangan sembang dekat dekat

PHM

konsep, ‘tiada siapa yang tercicir’. Mengambil kira pelaksanaan sepenuhnya Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB), ironinya banyak perubahan dan pengubahsuaian bahkan pengorbanan perlu dilakukan rakyat Malaysia dalam berhadapan situasi ketidaktentuan ini.

Secara amnya, terdapat empat cabaran utama yang perlu dihadapi kerajaan, iaitu cabaran kesihatan pekerja, teknologi baharu, sosial kerja dan ekonomi pekerjaan. Dalam konteks cabaran kesihatan pekerja, kerajaan perlu mewujudkan satu respon lebih berkesan terhadap penyakit berjangkit (CD) kerana kes semasa yang memerlukan tindak balas sangat berlainan dan lebih kompleks berbanding dahulu. Memandangkan infrastruktur dan tenaga kerja di Malaysia tidak dirangka untuk menyediakan penjagaan kompleks yang diperlukan bagi merawat dan mengawal CD, peralihan besar amat diperlukan.

Sistem penjagaan kesihatan primari perlu direka bentuk khas untuk memberi vaksin, menyediakan dana penyelidikan dan membangunkan makmal perubatan serta menyediakan pendidikan pencegahan melalui jaringan klinik kesihatan awam. Ia kini perlu berubah kepada sistem lebih sofistikated yang diperlukan untuk penjagaan jangka panjang akut dan paliatif terhadap kes semakin meningkat. Ancaman yang lahir akibat COVID-19 bukan sahaja memberi kesan kepada fizikal, bahkan mental masyarakat. Depresi, gelisah dan stres ialah penyakit yang kebiasaannya dikaitkan dengan kecelaruan minda yang boleh memberi kesan langsung kepada proses berfikir, perasaan, tingkah laku dan boleh mengganggu kehidupan sehari-hari seseorang. Ia antara penyakit mental paling tinggi dilaporkan di Malaysia ketika pandemik ini. Kerajaan perlu mewujudkan pelan komprehensif menangani sakit mental ini dan melakukan saringan awal agar produktiviti negara tidak terjejas. Cabaran ini amat getir kerana untuk menghasilkan produktiviti tinggi, kesejahteraan dan keselamatan pekerja perlu diutamakan demi kemaslahatan ekonomi negara. Pekerja yang tidak sihat pasti merugikan negara.

Sementara itu, dalam cabaran teknologi baharu, COVID-19 secara tidak langsung menguji keupayaan pekerja Malaysia menyesuaikan diri ke arah menuju negara pintar. Apabila COVID-19 melanda negara, barulah kita menyedari bahawa perniagaan konvensional yang dilakukan sekarang tidak adaptif terhadap ekonomi masa hadapan dan isu kemampunan ekonomi Malaysia yang belum menyesuaikan diri dengan ekonomi digital, sebaliknya masih terkebelakang dari segi penggunaan teknologi. Pada masa sama, faktor peranti dan akses kepada internet adalah elemen paling penting perlu dipertimbangkan. Krisis ini juga mengundang kaedah pengajaran dan pembelajaran (PdP) di rumah. Menyedari cabaran PdP dalam talian ini, pensyarah mesti mengubah cara bekerja. Mereka mesti mengambil tahu latar belakang sosioekonomi dan tahap keupayaan pembelajaran pelajar. Pensyarah tidak lagi boleh duduk selesa dengan kaedah tradisional. Teknologi perlu menjadi teman setia sebagai alat bantu bagi proses PdP. Cabaran menyediakan kemudahan, infrastruktur

dan kebolehan pengguna sesuatu perlu disegerakan dalam mengejar Revolusi Industri 4.0. Dalam konteks cabaran sosial kerja, bersalaman yang menjadi normal persahabatan juga berubah kerana bersentuhan kini dianggap ‘dosa besar.’ Suatu ketika keramaian membawa ceria dan kemeriah, kini pengasingan dan penjarakan sosial menjadi anutan.

Ini turut menyaksikan perubahan sistem atau cara bekerja bagi kebanyakan individu dan syarikat tidak kira sektor kerajaan maupun swasta. Jika sebelum ini setiap pagi selama bertahun-tahun, pekerja perlu berhadapan kesesakan lalu lintas, terutama di kawasan bandar untuk sampai ke pejabat, namun rutin itu berubah apabila kebanyakan pekerja bahkan mungkin majikan sendiri kini bekerja dari rumah. Mesyuarat fizikal berubah kepada penggunaan teknologi pintar seperti Google Meet, Skype dan Zoom yang membuktikan jarak bukan lagi halangan untuk menyelesaikan urusan harian. Bersediakah kita dengan suasana sebegini?

Dalam konteks cabaran ekonomi pekerjaan pula memerlukan penganggur mengetepikan ego dengan mengisi kekosongan pekerjaan walaupun di luar bidang kepakaran masing-masing. Rakyat Malaysia harus berani merebut peluang pekerjaan ditinggalkan pekerja asing, terutama dalam bidang profesional. Majikan digesa memberi ruang dan peluang lebih kepada warga Malaysia kerana kerajaan yakin akan kebolehan yang boleh ditawarkan rakyat melebihi tenaga luar. Pada masa sama, kerajaan menggesa warga pekerja dapat menabung dalam suasana tidak menentu ini. Berbelanjalah mengikut keperluan, bukan berbelanja mengikut kehendak.

Kesimpulannya, krisis COVID-19 menjadi peringatan keras kepada semua bahawa negara masih lagi menjadi unit politik dan ekonomi yang paling penting dalam apa juga keadaan sekalipun. Kita tidak lagi boleh bergantung kepada negara jiran maupun kesatuan negara kerana dalam darurat semua bertindak secara ‘mementingkan diri.’ Kestabilan rakyat dan ekonomi harus menjadi teraju utama negara selepas berakhirnya krisis. Ini semua boleh dilaksanakan dengan meningkatkan mutu sektor pekerjaan negara. Oleh itu, anjakan kehidupan ke arah normal baharu perlu disegerakan untuk memastikan kelangsungan negara dalam menempuh cabaran yang tidak pernah kita fikirkan sebelum ini. air kerana pembetung, bulat manusia kerana muafakat.

Bulat

LAWATAN KERJA MAJLIS BERSAMA JABATAN, JABATAN MUZIUM MALAYSIA (MBJ JMM) KE MUZIUM-MUZIUM DI WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN

Oleh: Affendi bin Tawakkal, Muzium Marin Labuan

Majlis Bersama Jabatan, Jabatan Muzium Malaysia perjumpaan secara bersemuka bersama kakitangan (MBJ JMM) ditubuhkan selaras dengan bidang fungsi merupakan langkah proaktif pihak majlis dalam merangka jentera perundingan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA) penyelesaian terbaik demi kebaikan bersama. Semasa sesi untuk mengatasi masalah yang dihadapi pekerja di dialog berlangsung, pelbagai buah fikiran diketengahkan Jabatan Muzium Malaysia. MBJ JMM peringkat majikan antaranya seperti cadangan kemudahan tambahan diterajui oleh Ketua Pengarah Jabatan Muzium Malaysia unit mesin penyalin dokumen, keperluan perjawatan iaitu Yang Berbahagia Datuk Kamarul Baharin bin A. teknikal bagi skim juruelektrik di wilayah dan cadangan Kasim sementara MBJ wakil Pekerja diketuai Puan penglibatan kakitangan khususnya dari Wilayah Labuan Hadijah binti Mohd Yunus selaku Pengerusi MBJ JMM. dalam acara tahunan Hari Muzium Antarabangsa (HMA) Majlis ini berfungsi untuk melicinkan pengurusan sumber pada masa akan datang. Selain itu, isu-isu perkhidmatan manusia dan pentadbiran pejabat, hal ehwal kebijakan awam seperti kenaikan pangkat bagi kumpulan sokongan pekerja dan perkhidmatan awam di semua cawangan II dan III turut dibincangkan serta penghargaan kakitangan muzium tanpa menyentuh perkara yang bersifat peribadi terutamanya kepada yang telah lama berkhidmat dalam individu dan dasar-dasar kerajaan yang telah termaktub jabatan menerusi Anugerah Perkhidmatan Cemerlang dalam perundangan Malaysia. Mesyuarat MBJ JMM (APC) wajar diberi sokongan. Sebaliknya, permasalahan adalah tertakluk di bawah Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 2 Tahun 1992 dan Surat Pekeliling Bilangan 3 Tahun 2002 yang dikeluarkan oleh JPA iaitu diadakan pada masa akan datang. Selain itu, isu-isu perkhidmatan sekali dalam tempoh tiga bulan atau empat kali setahun. Mesyuarat MBJ JMM peringkat Jabatan Muzium Malaysia Penubuhannya juga sebagai pemangkin untuk melahirkan ke arah memperkemaskan struktur pengurusan kerja dan pekerja yang berdaya saing, cemerlang dan terbilang dalam perkhidmatan awam di Malaysia. kebijakan kakitangan di W.P Labuan.

Pada 13 Ogos 2020, MBJ JMM telah mengadakan sesi perjumpaan bersama kakitangan peringkat Jabatan Muzium Malaysia W.P Labuan iaitu bermula jam 9.00 pagi bertempat di Bilik Mesyuarat Labuhan aras 1, Muzium Labuan. Pengerusi MBJ JMM, Puan Hadijah binti Mohd Yunus hadir bersama dua orang ahli majlis iaitu Cik Nor Rodiah binti Mohd Ali bagi mewakili kumpulan kumpulan sokongan I dan Puan Siti Rokiah binti Ibrahim mengetuai kumpulan sokongan II. Seramai 19 orang kakitangan telah dijemput dari kalangan Muzium Labuan, Muzium Chimney dan Muzium Marin Labuan. Perjumpaan ini bertujuan untuk mengenalpasti apakah masalah-masalah yang sedang dihadapi kakitangan melalui satu sesi dialog khas dan lawatan fizikal pihak MBJ JMM ke muzium-muzium W.P Labuan.

Sesi perjumpaan telah berjalan lancar dan Pengarah Muzium Labuan iaitu Cik Rohana binti Husin merakamkan setinggi-tinggi ucapan penghargaan kepada pihak MBJ JMM atas keprihatinan yang diberikan. Pengerusi MBJ JMM menerusi ucapannya turut menyatakan sesi

Seterusnya, lawatan kerja diadakan pada jam 1.30 petang bermula di Muzium Labuan kemudian ke Muzium Marin Labuan dan berakhir di Muzium Chimney kira-kira jam 4.30 petang. Pihak majlis berpeluang meninjau persekitaran di premis muzium, infrastruktur kemudahan awam dan ruang kerja setiap kakitangan. Sesi lawatan seumpama ini memberi impak yang berkesan agar kesinambungan antara masalah dan cadangan dapat diterjemahkan kakitangan dan didengar secara terbuka pihak MBJ JMM demi memperbaiki kualiti sistem yang sedia ada.

Akhir kata, sesungguhnya pelaksanaan MBJ JMM adalah saluran dua hala yang diwujudkan agar pihak pekerja di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia berpeluang berkomunikasi dengan pihak pengurusan ke arah mencapai visi dan misi jabatan selari dengan objektif penubuhannya. Kerjasama positif semua pihak yang berterusan merupakan faktor kejayaan yang utama Jabatan Muzium Malaysia dan pihak MBJ JMM khususnya di peringkat W.P Labuan bagaimana mendepani cabaran dengan lebih sistematik dan terancang. Informasi berkenaan MBJ JMM boleh dilayari menerusi pautan: <http://www.jmm.gov.my/ms/content/majlis-bersama-jabatan-mbj>

Sumbangan Beras WARIS Jabatan Muzium Malaysia 2020

Oleh: Cik Sharipah Lok Lok binti Syed Idrus,
Timbalan Setiausaha WARIS JMM
Sesi 2020/2021

Pada 26 Jun 2020 (Jumaat), Persatuan Kebajikan, Rekreasi dan Sosial (WARIS) dengan kerjasama Surau Al-Falah Muzium Negara telah mengadakan majlis penyerahan sumbangan beras kepada semua ahli WARIS yang layak. Sumbangan tersebut telah diserahkan sendiri oleh Timbalan Ketua Pengarah (Permuziuman), Jabatan Muzium Malaysia, Encik Mohd Azmi bin Mohd Yusof diiringi oleh Pengerusi WARIS, Cik Darniza binti Daut@Mohmud kepada semua penerima dan wakil bertempat di lobi JMM.

Sebanyak 129 kampit beras tempatan jenama "Serindit" telah disediakan untuk agihan di ibu pejabat dan muzium-muzium wilayah. Pemberian sumbangan di peringkat wilayah telah diedarkan pada 29 Jun hingga 5 Julai 2020 kepada wakil setiap muzium mengikut zon yang terdiri daripada 15 buah muzium di Johor, Melaka, Perak, Sabah, Negeri Sembilan, Labuan dan Kedah. Sumbangan tersebut telah diserahkan oleh Encik Muhammad Azam bin Adnan (Pengerusi Biro Kebajikan dan Agama), Puan Siti Munirah binti Kasim (Pengerusi Biro Pendidikan), Encik Mohd Izwan bin Badrudin (Pengerusi Biro Sukan) dan penulis (Timbalan Setiausaha) bertempat di Muzium Adat, Muzium Automobil, Muzium Lukut, Muzium Perak (mewakili Muzium Lembah Bujang, Muzium Matang, Muzium Kota Kuala Kedah), ambilan sendiri di ibu pejabat pula melibatkan wakil Muzium Senibina, Muzium Kota Johor Lama dan Muzium Sungai Lembing. Manakala bagi Galeria Perdana, Muzium Chimney, Muzium Marin dan Muzium Labuan pula telah menerima wang tunai untuk pembelian beras dan disalurkan kepada amil WARIS di muzium masing-masing iaitu Cik Norehan binti Abd. Fandi dan Puan Nurlina binti Hamzah@Michael.

Sumbangan ikhlas barang keperluan ini adalah sesi taaruf daripada ahli jawatankuasa Surau Al-Falah Muzium Negara dan ahli jawatankuasa WARIS kepada semua ahli WARIS JMM disamping turut bertujuan mengeratkan silaturahim dan mempertingkatkan ukhuwah dikalangan warga JMM selain dapat membantu warga jabatan yang terkesan akibat pandemik COVID-19.

SOP PEMBUKAAN SEMULA MUZIUM-MUZIUM DI BAWAH PENTADBIRAN JMM

Oleh : Juliana binti Othman, Bahagian Penyelidikan dan Dokumentasi

Umum mengetahui bahawa pandemik COVID-19 telah banyak mengubah kebiasaan dalam operasi bagi setiap premis kerajaan di Malaysia. Muzium-muzium di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia juga tidak terlepas daripada perubahan norma ini. Lantaran arahan penutupan semua sektor perniagaan, institusi pendidikan, pelancongan dan sebagainya bermula 18 Mac 2020 bagi membendung penyebaran COVID-19 di kalangan masyarakat. Pelan terperinci fasa pasca PKP memerlukan langkah untuk kembali menghidupkan ekonomi negara secara berperingkat. Sektor-sektor tertentu dibenarkan kembali beroperasi secara berperingkat apabila adanya penurunan kebolehjangkitan di kalangan masyarakat namun langkah berwaspada perlu diambil untuk mencegah gelombang jangkitan yang seterusnya. Sehubungan itu, kerajaan telah menyediakan prosedur operasi standard (SOP) untuk dipatuhi oleh kakitangan dan pengunjung ke muzium.

Sebanyak 20 buah muzium di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia telah dibuka kepada orang ramai bermula 16 Jun 2020 setiap hari kecuali Isnin dari jam 9.00 pagi hingga 5.00 petang. Pada hari Isnin muzium ditutup untuk pelaksanaan kerja sanitasi bagi memastikan tahap kebersihan setiap premis berada dalam keadaan yang baik dan nyah kuman. Walau bagaimana pun, setiap muzium perlu mematuhi SOP yang disarankan oleh kerajaan dengan mengadakan penjarakan sosial di kalangan pelawat yang hadir. Had umur pelawat yang dibenarkan adalah dari 13 tahun hingga 60 tahun sahaja serta lawatan secara berkumpulan tidak dibenarkan. Selain daripada itu, pihak muzium telah menetapkan beberapa langkah

bagi memastikan SOP ini terus diikuti antaranya dengan adanya papan tanda Peraturan-Peraturan Yang Perlu Dipatuhi di perkarangan muzium bagi menyampaikan maklumat kepada orang ramai. Had maksimum pelawat juga ditetapkan antara 20 hingga 75 orang dalam satu-satu masa bergantung kepada keluasan muzium berkenaan. Para pelawat juga dimestikan memakai pelitup muka apabila berada di perkarangan muzium serta di dalam muzium. Sebelum memasuki muzium, para pelawat perlu mendaftar di kaunter saringan terlebih dahulu dengan mengimbas QRcode melalui aplikasi Mysejahtera ataupun pada buku kehadiran jika tidak mempunyai aplikasi berkenaan. Suhu akan diambil terlebih dahulu dan jika berada dalam keadaan yang sihat para pelawat akan diberikan kad kebenaran memasuki muzium dan kad ini perlu ditunjukkan di kaunter tiket sebelum dibenarkan membeli tiket bagi memastikan had maksimum serta penyaringan telah dilakukan.

Namun bermula 4 Julai 2020, tiada lagi had umur pelawat bagi kemasukan ke muzium-muzium di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia. Ini bermakna pelawat yang berkeluarga boleh membawa bersama kanak-kanak dan warga emas memasuki muzium dengan pemantauan kanak-kanak adalah tanggungjawab ibu bapa/ penjaga. Lawatan secara berkumpulan juga dibenarkan tetapi bersyarat dan tertakluk kepada kebenaran pengurusan muzium berkenaan.

Walau pun tiada lagi had umur kemasukan ke muzium di bawah pentadbiran Jabatan Muzium Malaysia, namun diharap SOP yang disediakan dapat terus dipatuhi oleh pelawat dan kakitangan Jabatan Muzium Malaysia bagi memastikan kita dapat memutuskan rantai COVID-19 ini dan negara Malaysia dapat bebas daripada pandemik ini. Bersamalah kita membanteras COVID-19.

Perintah Kawalan Pergerakan menyebabkan anda *STRES?*

Apa perlu BUAT?

Sentiasa berhubung dan berinteraksi dengan orang tersayang dan rakan rapat

Amalkan teknik relaksasi seperti latihan pernafasan secara teratur

Kurangkan masa melayari media sosial

Teknik ekspresi seni seperti melukis

Membaca dan mendengar muzik

Lakukan aktiviti senaman ringan seperti regangan otot dan yoga

Cari hobi baru

Membantu ahli keluarga dalam tugas

Muzium-Muzium di Bawah JABATAN MUZIUM MALAYSIA

www.jmm.gov.my

Jabatan Muzium Malaysia

MUZIUM NEGARA
KUALA LUMPUR

MUZIUM ADAT
JELEBU, NEGERI SEMBILAN

MUZIUM DIRAJA
KUALA LUMPUR

MUZIUM PERAK
TAIPING PERAK

GALERIA PERDANA
LANGKAWI

MUZIUM MATANG
PERAK

MUZIUM ARKEOLOGI
LEMBAH BUJANG, KEDAH

MUZIUM CHIMNEY
LABUAN

MUZIUM SENI KRAF ORANG ASLI
KUALA LUMPUR

MUZIUM SENI BINA MALAYSIA
BANDAR HILIR, MELAKA

MUZIUM KOTA KUALA KEDAH
KEDAH

MUZIUM KOTA KAYANG
PERLIS

MUZIUM AUTOMOBIL NASIONAL
SEPANG

MUZIUM KOTA JOHOR LAMA
JOHOR

MUZIUM LABUAN
LABUAN

MUZIUM ETNOLOGI DUNIA MELAYU
KUALA LUMPUR

MUZIUM TEKSTIL NEGARA
KUALA LUMPUR

MUZIUM MARIN LABUAN
LABUAN

MUZIUM LUKUT
NEGERI SEMBILAN

MUZIUM KITA
TAMADUN KITA

Jabatan Muzium Malaysia,
Jalan Damansara, 50566 Kuala Lumpur

Tel.: (+603) 2267-1000 (+603) 2282-6255
Faks: (+603) 2282-6434 <http://www.jmm.gov.my>